

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเรื่อง การศึกษาการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กด้อยโอกาสในสถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนพระยา-นาวิน นำเสนอเป็น 4 ตอนตามลำดับดังนี้

- ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น
 - 1.1 สถานภาพของผู้ให้ข้อมูล
 - 1.2 ข้อมูลเบื้องต้นของสถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนพระยา-นาวิน

- ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนพระยา-นาวิน
 - 2.1 การบริหารและการนิเทศ
 - 2.2 การเตรียมและการพัฒนาบุคลากร

- ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กด้อยโอกาสในสถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนพระยา-นาวิน นำเสนอในหัวข้อดังต่อไปนี้
 - 3.1 ปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน
 - 3.2 การเรียนการสอน
 - 3.3 การอบรมเลี้ยงดูเด็ก
 - 3.4 การทำงานร่วมกับเด็ก ผู้ปกครอง และชุมชน

- ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ภาพรวมของการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กด้อยโอกาสในสถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนพระยา-นาวิน

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น

1.1 สถานภาพของผู้ให้ข้อมูล

1.1.1 ผู้บริหาร

ผู้บริหารสถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนพีระยา-นาวินมีประสบการณ์ทำงานเกี่ยวกับเด็กเป็นเวลา 21 ปี โดยได้รับความรู้ในการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กด้อยโอกาสก่อนวัยเรียนจากประสบการณ์ที่ได้ทำงานด้านการบริหารจัดการกับโรงพยาบาลและมูลนิธิเพื่อกลุ่มเด็กพิการและเด็กด้อยโอกาส และการศึกษาความรู้เพิ่มเติมจากการเข้าอบรม การสัมมนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้กับสถาบันต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเด็ก การค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งต่างๆ อย่างต่อเนื่อง

ปัจจุบันมีหน้าที่รับผิดชอบงานของพีระยานุเคราะห์มูลนิธิในตำแหน่งกรรมการและเลขานุการมูลนิธิ ผู้อำนวยการและผู้ดูแลโครงการสถาบันการศึกษาปฐมวัยแห่งมนุษยชาติควบคู่กับผู้อำนวยการสถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนพีระยา-นาวิน

1.1.2 ครูใหญ่

ผู้ปฏิบัติหน้าที่ครูใหญ่ในศูนย์สาขาของสถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนพีระยา-นาวิน จำนวน 6 คน พบว่าจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน 1 คน ระดับอาชีวศึกษาจำนวน 1 คน และระดับปริญญาตรี 4 คน มีประสบการณ์การทำงานเกี่ยวกับเด็กเป็นเวลาน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 2 คน 5-10 ปี จำนวน 3 คน และมากกว่า 10 ปี จำนวน 1 คน ทั้ง 6 คน ได้รับความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนด้วยการศึกษาดูงานตามศูนย์ต่างๆ และการอบรมสัมมนาทั้งในและนอกสถานรับเลี้ยงเด็กมีครูใหญ่จำนวน 4 คน ที่ได้รับการอบรมหลักสูตรผู้บริหารสถานรับเลี้ยงเด็กจากกรมประชาสงเคราะห์ และไม่ได้รับการอบรมในหลักสูตรดังกล่าว จำนวน 2 คน ลักษณะงานที่อยู่ในความรับผิดชอบได้แก่ การรับนโยบายจากสำนักงานส่วนกลาง การประสานงาน การดูแลความปลอดภัย และอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอนจำนวน 4 คน มีครูใหญ่รับหน้าที่เพิ่มเติมด้านธุรการจำนวน 1 คน และหน้าที่ครูประจำชั้น จำนวน 1 คน

1.1.3 ครู

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของครูผู้ปฏิบัติหน้าที่สอนและอบรมเลี้ยงดูเด็กในชั้นเรียนจำนวน 38 คน แสดงได้ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของครู จำแนกตามข้อมูลส่วนตัวและประสบการณ์การทำงาน

ข้อมูลส่วนตัวและประสบการณ์การทำงาน	จำนวน	ร้อยละ
อายุ		
ต่ำกว่า 20 ปี	-	-
20 – 30 ปี	13	34.21
31 – 40 ปี	20	52.64
41 – 50 ปี	4	10.52
สูงกว่า 50 ปี	1	2.63
วุฒิการศึกษา		
ประถมศึกษา	3	7.89
มัธยมต้น	1	2.63
มัธยมปลาย	10	26.32
อาชีวศึกษา	6	15.79
ปริญญาตรี	18	47.37
ประสบการณ์ด้านการสอน		
ต่ำกว่า 6 ปี	21	55.26
6 – 10 ปี	12	31.59
11 – 15 ปี	3	7.89
16 – 20 ปี	1	2.67
มากกว่า 20 ปี	1	2.67
แหล่งความรู้ที่ได้รับเกี่ยวกับการสอนเด็กก่อนวัยเรียน		
ศึกษาโดยตรงจากสถาบันการศึกษา อบรมสัมมนาที่ สถานรับเลี้ยงเด็กพิระยา-นาวิน การศึกษาดูงานการ อบรมกับสถาบันอื่น การศึกษาเพิ่มเติมด้วยตนเอง	8	21.05
ศึกษาโดยตรงจากสถาบันการศึกษา การอบรมสัมมนา กับสถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนพิระยา-นาวินและ การศึกษาดูงาน	3	7.89

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนตัวและประสบการณ์การทำงาน	จำนวน	ร้อยละ
การอบรมสัมมนาที่สถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียน พระยา-นาวิน ศึกษาดูงาน การอบรมกับสถาบันอื่น และการศึกษาเพิ่มเติมด้วยตนเอง	3	7.89
อบรมสัมมนาที่สถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนพระยา- นาวิน อบรมกับสถาบันอื่น และการศึกษาเพิ่มเติม ด้วยตนเอง	8	21.05
อบรมสัมมนาที่สถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนพระยา- นาวิน และศึกษาดูงาน	10	26.33
ศึกษาดูงาน	4	10.53
ศึกษาดูงานและอบรมกับสถาบันอื่น	1	2.63
ศึกษาด้วยตนเอง	1	2.63

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้ปฏิบัติหน้าที่ครูในศูนย์ต่างๆของสถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนพระยา-นาวิน ส่วนใหญ่ร้อยละ 52.64 มีอายุ 31 – 40 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 47.37 มีประสบการณ์ด้านการสอนต่ำกว่า 6 ปี คิดเป็นร้อยละ 55.26 ได้รับความรู้เกี่ยวกับการเรียนการสอนจากการอบรมสัมมนาที่สถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนพระยา-นาวิน และการศึกษาดูงานร้อยละ 26.33

1.1.4 ผู้ปกครอง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ปกครองที่ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ จำนวน 256 คน จำแนกตามสถานภาพส่วนตัว แสดงได้ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของผู้ปกครองจำแนกตามสถานภาพส่วนตัว

สถานภาพส่วนตัว	จำนวน	ร้อยละ
ความสัมพันธ์ของผู้ปกครองกับเด็ก		
บิดา – มารดา	208	54.16
ปู่ย่า – ตายาย	35	41.67
ญาติพี่น้อง	13	4.17

ตารางที่ 5 (ต่อ)

สถานภาพส่วนตัว	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพ		
รับจ้าง	71	27.73
เกษตรกรรม	58	22.66
ค้าขาย	54	21.09
รับจ้างทั่วไป	24	9.38
รับราชการ	23	8.98
อื่นๆ	26	10.16
วุฒิการศึกษา		
ประถมศึกษา	124	48.44
มัธยมศึกษาตอนต้น	40	15.63
ปริญญาตรี	36	14.06
อาชีวศึกษา	25	9.77
มัธยมศึกษาตอนปลาย	24	9.38
ไม่ได้เรียนหนังสือ	7	2.73
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
ไม่มีรายได้	18	7.03
1 - 2,000	47	18.36
2,001 - 4,000	42	16.41
4,001 - 6,000	56	21.88
6,001 - 8,000	25	9.77
8,001 -10,000	33	12.89
สูงกว่า 10,000	27	10.55
ไม่แน่นอน	8	3.13

ตารางที่ 5 (ต่อ)

สถานภาพส่วนตัว	จำนวน	ร้อยละ
สถานที่ปฏิบัติงาน		
สถานที่ราชการ บริษัท ห้างร้าน	124	48.44
พื้นที่เกษตรกรรม	58	22.66
ค้าขายเร่ รับจ้างเร่ร่อน รับจ้างไม่แน่นอน	48	18.75
รับงานทำที่บ้าน – แม่บ้าน	24	9.38
สถานภาพสมรสของบิดา - มารดา		
อยู่ด้วยกัน	177	69.14
แยกกันอยู่	56	21.88
หย่าร้าง	13	5.08
บิดาหรือมารดาเสียชีวิต	10	3.91

จากตารางที่ 5 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับเด็กส่วนใหญ่อยู่ในฐานะบิดาและมารดาเด็ก คิดเป็นร้อยละ 81.26 รองลงมาคือ ปู่ย่า-ตายาย คิดเป็นร้อยละ 13.67 ผู้ปกครองส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 27.73 รองลงมาคือ เกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ 22.66 ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 48.44 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนประมาณ 4,001 - 6,000 บาทต่อเดือน ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในสถานที่ราชการ บริษัท ห้างร้าน คิดเป็นร้อยละ 48.43 ช่วงเวลาในการทำงาน ไป – กลับเป็นเวลาแน่นอน คิดเป็นร้อยละ 56.64 สถานภาพสมรสของบิดา – มารดาเด็ก พบว่าส่วนใหญ่อยู่ด้วยกัน คิดเป็นร้อยละ 69.14

1.2 ข้อมูลเบื้องต้นจากการสัมภาษณ์ครูใหญ่ของศูนย์จำนวน 6 คน จาก 6 ศูนย์ เกี่ยวกับความเป็นมาของศูนย์ บุคลากร ช่วงอายุของเด็กที่เข้ารับบริการ ระดับที่ทำการสอน จำนวนเด็กที่อยู่ในความดูแลและ เงินบริจาคด้านอาหารกลางวัน แสดงในตารางที่ 6 ดังนี้

ตารางที่ 6 ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับศูนย์

ข้อมูลเบื้องต้น	ศูนย์ที่ 1	ศูนย์ที่ 2	ศูนย์ที่ 3	ศูนย์ที่ 4	ศูนย์ที่ 5	ศูนย์ที่ 6
ความเป็นมาของศูนย์						
เริ่มก่อตั้ง	2540	2542	2541	2543	2540	2542
ผู้ริเริ่มก่อตั้ง	ผู้นำชุมชน 4 หมู่บ้าน	ครอบครัวหนึ่งในชุมชน	เจ้าคณะอำเภอ	เจ้าอาวาสวัด และผู้นำ	เจ้าอาวาสวัดและครูใหญ่ โรงเรียน เทศบาล	ศูนย์สืบเนื่องจากการก่อตั้งสถานสงเคราะห์เด็ก
การมีส่วนร่วมในการก่อตั้ง						
วัด	-	-	อาคารสถานที่ เงินเดือนครู และอาหารกลางวัน เงินสร้างอาคาร	สถานที่	อาคารและสถานที่	อาคารทำการและ สถานที่
โรงเรียน	อาคารเรียน	-	ผู้นำชุมชนและคนในชุมชน ร่วมบริจาคเงินในการซ่อม แซมอาคาร	บริจาคเงินประมาณ อาคารและซ่อมแซม อาคาร	-	-
ผู้นำชุมชน คนในชุมชน	ผู้นำชุมชนและคนในชุมชน ร่วมบริจาคเงินในการซ่อม แซมอาคาร	ถนน ไฟฟ้า น้ำประปา เงินและแรงงานในสังคม บริจาคเงิน และที่ดิน	-	บริจาคเงิน ประมาณ อาคาร และซ่อมแซม อาคาร	-	-

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ข้อมูลเบื้องต้น	ศูนย์ที่ 1	ศูนย์ที่ 2	ศูนย์ที่ 3	ศูนย์ที่ 4	ศูนย์ที่ 5	ศูนย์ที่ 6
พิระยานุเคราะห์ มูลนิธิ	แนวทางการดำเนินงาน และสิ่งสนับสนุน	แนวทางการดำเนินงาน และสิ่งสนับสนุน	แนวทางการดำเนินงาน และสิ่งสนับสนุน	แนวทางการดำเนินงาน และสิ่งสนับสนุน	แนวทางการดำเนินงาน และสิ่งสนับสนุน และเงินปรับปรุงซ่อมแซม อาคารเรียน	แนวทางการดำเนินงาน และสิ่งสนับสนุน และปรับ ปรุงซ่อมแซมอาคารเรียน อาคารเรียน
บุคลากร						
จำนวนบุคลากร (คน)	8 คน	6 คน	10 คน	9 คน	10 คน	20 คน
ประเภทของบุคลากร						
ครูใหญ่	1 คน	1 คน	1 คน	1 คน	1 คน	1 คน
ครูประจำชั้น	4 คน	4 คน	8 คน (รวมครูใหญ่ 1 คน)	6 คน	6 คน	10 คน
เจ้าหน้าที่โภชนาการ	1 คน	1 คน	1 คน	1 คน	1 คน	1 คน
เจ้าหน้าที่	-	-	-	-	1 คน	2 คน
อาคารสถานที่						
บุคลากรอื่นๆ	ครูผู้ช่วยสอนอนุบาลโรงเรียนประจำหมู่บ้าน 2 คน	-	ธุรการ 1 คน	ธุรการ 1 คน	ฝ่ายวิชาการ 1 คน	ผู้ช่วยครูใหญ่ 1 คน ธุรการ 2 คน เจ้าหน้าที่ทั่วไป 2 คน

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ข้อมูลเบื้องต้น	ศูนย์ที่ 1	ศูนย์ที่ 2	ศูนย์ที่ 3	ศูนย์ที่ 4	ศูนย์ที่ 5	ศูนย์ที่ 6
ช่วงอายุที่เปิดรับบริการ	2 ปี 6 เดือน - 4ปี	2-6 ปี	1 ปี 6 เดือน - 5ปี (รับเด็กอายุ 6 ปี กรณีหา ที่เรียนไม่ได้)	2-5 ปี	2 - 6ปี (รับเด็กอายุ 1ปี 6 เดือน ในกรณีบิดามารดามี ความจำเป็น)	2ปี 6 เดือน - 5ปี (รับเด็กอายุ 5-6ปี กรณี หาที่เรียนไม่ได้)
ระดับอายุที่เปิดทำการสอน						
ระดับที่ 1	2ปี 6 เดือน - 3ปี	2ปี - 4ปี	2ปี 6 เดือน - 3ปี	อายุ 2 - 3ปี	1ปี 6 เดือน - 4ปี	2ปี 6 เดือน - 3ปี
ระดับที่ 2	3 - 4ปี	5 - 6ปี	3 - 4ปี	3 - 4ปี	4 - 5ปี	3 - 4ปี
ระดับที่ 3	-	-	4 - 5ปี	4 - 5ปี	5 - 6ปี	4 - 6ปี
จำนวนห้องเรียนที่เปิดสอน						
ระดับที่ 1	1 ห้องเรียน	1 ห้องเรียน	2 ห้องเรียน	1 ห้องเรียน	1 ห้องเรียน	1 ห้องเรียน
ระดับที่ 2	1 ห้องเรียน	1 ห้องเรียน	1 ห้องเรียน	1 ห้องเรียน	1 ห้องเรียน	3 ห้องเรียน
ระดับที่ 3			1 ห้องเรียน	1 ห้องเรียน	1 ห้องเรียน	1 ห้องเรียน
จำนวนเด็กที่อยู่ใน	69 คน	84 คน	177 คน	99 คน	132 คน	198 คน
ความดูแล						
อัตราเฉลี่ยครู ต่อ เด็ก (คน)	1 ต่อ 17	1 ต่อ 21	1 ต่อ 22	1 ต่อ 16	1 ต่อ 17	1 ต่อ 19

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ข้อมูลเบื้องต้น	ศูนย์ที่ 1	ศูนย์ที่ 2	ศูนย์ที่ 3	ศูนย์ที่ 4	ศูนย์ที่ 5	ศูนย์ที่ 6
เด็กที่มีความต้องการพิเศษ	-	1 คน	4 คน	-	3 คน	3 คน
เงินบริจาคค่าอาหารกลางวัน	เงินบริจาค 70 บาท ต่อเดือน พร้อมข่าวสาร 1 ก.ก. ต่อสัปดาห์ ต่อเด็ก 1 คน	10 บาท ต่อวัน และตามความพร้อมของผู้ปกครอง	50 บาท ต่อเดือน และตามความพร้อมของผู้ปกครอง	มี 3 รูปแบบ คือ 1. งดรับบริจาค 2. บริจาค 10 บาท (กรณียากจน) 3. บริจาค 20 บาท (กรณีที่บริจาคได้)	มี 3 รูปแบบ คือ 1. งดรับบริจาค 2. 10 บาท สำหรับครอบครัวที่ยากจน 3. 20 บาท สำหรับครอบครัวที่บริจาคได้	20 บาท ต่อวัน

จากตารางที่ 6 พบว่า ทุกศูนย์ก่อตั้งเป็นระยะเวลา 4-7 ปี ริเริ่มก่อตั้งโดยคนในชุมชน ส่วนใหญ่โดยวัดและผู้นำชุมชน ยกเว้นศูนย์ที่ 6 เป็นศูนย์สืบเนื่องจากการก่อตั้งสถานสงเคราะห์ เด็กของ ดร.เพ็ญ เวชกุล ศูนย์ที่ 3 4 5 และ 6 ได้รับการสนับสนุนด้านอาคาร และสถานที่จากวัด แต่ศูนย์ที่ 1 ได้รับการสนับสนุนจากโรงเรียนและศูนย์ที่ 2 ได้รับการสนับสนุนจากผู้มีจิตศรัทธา ของชุมชน และศูนย์ทั้ง 5 แห่ง ได้รับการสนับสนุนด้านเงินก่อสร้าง และซ่อมแซมอาคารจากผู้นำ ชุมชน และคนในชุมชน ทุกศูนย์ได้รับการสนับสนุนจากพิธียานุเคราะห์มูลนิธิด้านแนวทางการ ดำเนินงาน การเรียนการสอน สื่ออุปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ ในการดำเนินการ อาหาร และบุคลากร ยกเว้นศูนย์ที่ 3 ที่ได้รับการสนับสนุนด้านเงินเดือนครู และอาหารร่วมกับกับ กรมศาสนาและเจ้าอาวาสวัด

ในด้านบุคลากร พบว่า ทั้ง 5 ศูนย์มีบุคลากร จำนวน 6 – 10 คน ส่วนศูนย์ที่ 6 มีบุคลากร ทั้งสิ้น 20 คน ทุกศูนย์จะมีบุคลากรทำหน้าที่ ครูใหญ่ ครูประจำชั้น เจ้าหน้าที่ฝ่ายโภชนาการ มี ศูนย์ที่ 3 ครูใหญ่ทำหน้าที่ครูประจำชั้น และศูนย์ที่ 1 ได้แบ่งครูจำนวนมากไปช่วยสอนระดับ อนุบาลเพื่อช่วยเหลือเด็กอนุบาล สำหรับโรงเรียนประจำหมู่บ้านที่ขาดแคลนครู ศูนย์ที่ 3 4 5 และ 6 มีเจ้าหน้าที่ฝ่ายอื่นๆ รับหน้าที่เฉพาะนอกเหนือจากงานครูประจำชั้น ได้แก่ ผู้ช่วยครูใหญ่ ธุรการ เจ้าหน้าที่ทั่วไป และเจ้าหน้าที่ฝ่ายอาคารสถานที่

ในด้านการจัดบริการการสอน พบว่า แต่ละศูนย์รับเด็กที่มีอายุแตกต่างกัน โดยรับเด็กอายุ ต่ำสุด 1 ปี 6 เดือน ถึงสูงสุดอายุ 5 ปี ยกเว้นศูนย์ที่ 3 และ 6 รับเด็กอายุ 6 ปี เข้ารับบริการในกรณี ไม่สามารถเข้าเรียนระดับอนุบาลได้ โดยศูนย์ส่วนใหญ่เปิดสอน 3 ระดับ และมีการจัดชั้นเรียนตาม เกณฑ์อายุที่แตกต่างกัน และพบว่าชั้นเรียนระดับที่ 1 ของศูนย์ที่ 2 และศูนย์ที่ 5 มีช่วงอายุของเด็ก ที่มีความแตกต่างทางพัฒนาการมาก ศูนย์ที่ 4 มีการพิจารณาระดับความสามารถประกอบกับอายุของเด็กในการจัด ชั้นเรียน ส่วนใหญ่เปิดทำการสอนระดับชั้นละ 1 ห้องเรียน ยกเว้นศูนย์ ที่ 3 เปิดสอนระดับที่ 1 จำนวน 2 ห้องเรียน และศูนย์ที่ 6 เปิดสอนระดับที่ 2 จำนวน 3 ห้องเรียน จำนวนเด็กที่เข้ารับบริการ พบว่า มีความแตกต่างกัน โดยสัมพันธ์กับจำนวนห้องที่เปิดทำการสอน โดยอัตราเฉลี่ยครูต่อเด็ก ประมาณ 1 ต่อ 19 คน และพบว่า ศูนย์ที่ 2 3 5 และ 6 รับเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่สามารถ เรียนร่วมได้ ได้แก่ เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สมาธิสั้น เด็กที่มีความบกพร่องทาง ภาษาและการพูด เรียนรู้ช้า และสมาธิสั้น

ในด้านอัตรการบริจาดเงินค่าอาหารกลางวัน พบว่า มีความแตกต่างกัน โดยศูนย์ที่อยู่ ห่างไกลเขตเมืองมีการรับบริจาดเงินค่าอาหารกลางวันในอัตราที่ต่ำกว่าศูนย์อยู่ในเขตเมือง โดย ทุกศูนย์มีความยืดหยุ่นในการรับบริจาด เช่น ศูนย์ที่ 1 รับบริจาดเงินร่วมกับข้าวสาร ศูนย์ที่ 2 และ 3 เก็บตามเกณฑ์ที่กำหนด และตามความพร้อมของผู้ปกครอง ศูนย์ที่ 4 และ 5 มีการเก็บค่า บริการที่เอื้อต่อรายได้ของผู้ปกครอง 3 รูปแบบ คือ งดรับบริจาดสำหรับครอบครัวที่ยากจนมาก

บริจาค 10 บาท สำหรับครอบครัวที่ยากจน และบริจาค 20 บาท สำหรับครอบครัวที่สามารถบริจาคได้ ส่วนศูนย์ที่ 6 รับบริจาคในอัตราเดียวคือ 20 บาท ต่อวัน

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานรับเลี้ยงเด็ก ก่อนวัยเรียนพระยา-นาวิน

2.1 การบริหารและการนิเทศ

2.1.1 การบริหารสถานรับเลี้ยงเด็ก

1) ความเชื่อพื้นฐานในการพัฒนาเด็ก

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนพระยา-นาวิน พบว่าสถานรับเลี้ยงเด็กมีความเชื่อพื้นฐานในการพัฒนาเด็กและสังคมว่า การดูแลเด็กให้มีสุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดีจะส่งเสริมให้มีสติปัญญาที่ดี และเน้นการปฏิบัติต่อผู้อื่นเสมอเหมือนญาติ เป็นแนวทางในการดำเนินงานของสถานรับเลี้ยงเด็ก

2) วัตถุประสงค์หลักในการดำเนินงาน

วัตถุประสงค์หลักในการดำเนินงานของสถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนพระยา-นาวิน มีความมุ่งหวัง 2 ประการคือ

2.1) เพื่อเป็นศูนย์สาธิตสำหรับบุคลากรด้านเด็ก

2.2) เพื่อมุ่งเน้นให้สังคมได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเลี้ยงดูเด็กซึ่งมีผลต่อการแก้ไขและการสร้างสรรค์สังคม ประเทศชาติ และการพัฒนามนุษยชาติ

3) นโยบายการดำเนินงานของสถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนพระยา-นาวิน

สถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนพระยา-นาวิน ได้นำนโยบายของพระยาอนุเคราะห์มูลนิธิและความเชื่อพื้นฐานในการพัฒนาเด็กดังกล่าวมาเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายหลักของสถานรับเลี้ยงเด็กคือ การนำการศึกษามาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาสังคมทั้งในและนอกระบบการศึกษาโดยให้หลักการส่งผลที่ต่อเนื่องจากครู เด็ก ผู้ปกครอง ชุมชน สังคม การทำงานที่รับรู้ข่าวสารและทิศทางการพัฒนาสถานรับเลี้ยงเด็กในแนวทางเดียวกันอย่างพร้อมเพรียงทุกศูนย์

4) นโยบายการบริหารจัดการสถานรับเลี้ยงเด็ก

สถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนพระยา-นาวินมีนโยบายการบริหารจัดการสถานรับเลี้ยงเด็กในด้านต่างๆ เป็นดังนี้

4.1) นโยบายด้านสภาพแวดล้อม เน้นการดูแลความปลอดภัย และสวัสดิภาพของเด็กเป็นสำคัญ เนื่องจากเด็กอยู่ในวัยที่ป้องกันตนเองได้น้อย

4.2) นโยบายด้านการเรียนการสอน เน้นความหลากหลายของรูปแบบ การสอนโดยนำทฤษฎีต่างๆ มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่เด็กอาศัยอยู่บนพื้นฐาน การเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้แก่ ปาก หู ตา การคิดและการสัมผัส ซึ่งเป็นรูปแบบ การเรียนรู้ของเด็กที่เป็นสิ่งกำหนดรูปแบบการสอนของครู

4.3) นโยบายด้านการอบรมเลี้ยงดูเด็ก เน้นการสร้างบรรยากาศที่อบอุ่น นุ่มนวล การรู้จักใช้สติควบคุมอารมณ์และสร้างทัศนคติและการปฏิบัติต่อบุคคลอื่นอย่างทัดเทียมกัน ลง ลึกถึงจิตสำนึกโดยผ่านครู ผู้เด็กโดยใช้วิธีการปลอบโยน ความเข้าใจ ความจริงใจ และการสร้าง บรรยากาศที่ดีในการเรียนการสอนและการอยู่ร่วมกันและเปิดโอกาสให้มีการประเมินตนเองประเมิน กันและกันในบรรยากาศที่เป็นมิตร

4.4) นโยบายด้านการเตรียมและการพัฒนาบุคลากรเน้นทักษะการถ่ายทอด ความรู้ในการอบรมเลี้ยงดูและการพัฒนาเด็กโดยคำนึงถึงสภาพของเด็กเป็นหลัก โดยใช้รูปแบบ การพัฒนาทั่วถึงทุกฝ่ายในทุกด้านผ่านกิจกรรมในหลายรูปแบบที่ทำร่วมกัน โดยสอดแทรกความรู้ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การแลกเปลี่ยนทัศนคติ การสร้างความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องด้วย ความสมัครใจ เพื่อความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทุกท้องถิ่นที่แตกต่างกันในบรรยากาศ การทำงาน ที่มีความสุข ความเป็นกันเอง และมีโอกาสในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

4.5) นโยบายด้านงบประมาณ สถานรับเลี้ยงเด็กได้รับการสนับสนุน งบประมาณจากปีระยานุเคราะห์มูลนิธิ และเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมมีส่วนร่วม สนับสนุนด้านงบประมาณในการพัฒนาเด็กร่วมกัน

4.6) นโยบายด้านการทำงานร่วมกับเด็ก ผู้ปกครองและชุมชน มุ่งส่งเสริม ความเข้าใจ และการสนับสนุนซึ่งกันและกัน ทั้งในด้านการอบรมเลี้ยงดูเด็ก การแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด และการทำกิจกรรมต่างๆร่วมกันโดยผ่านวิธีการเยี่ยมบ้าน การจัดทำวารสารและจุลสาร นานาสาระ การร่วมกิจกรรมของศูนย์ ผู้ปกครอง และชุมชน

4.7) นโยบายด้านการประสานงานกับหน่วยงานและสถาบันต่าง ๆ มี เป้าหมายในการประสานงาน 3 ด้าน ดังนี้

4.7.1) เพื่อประสานงานร่วมกันโดยในกำหนดแนวทางการช่วยเหลือและ การพัฒนาเด็กและเยาวชน ปัจจุบันได้มีการประสานงานกับกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานรัฐมนตรี รัฐสภา กรมประชาสงเคราะห์ สำนักงานพัฒนาชนบทและตำรวจตระเวนชายแดน

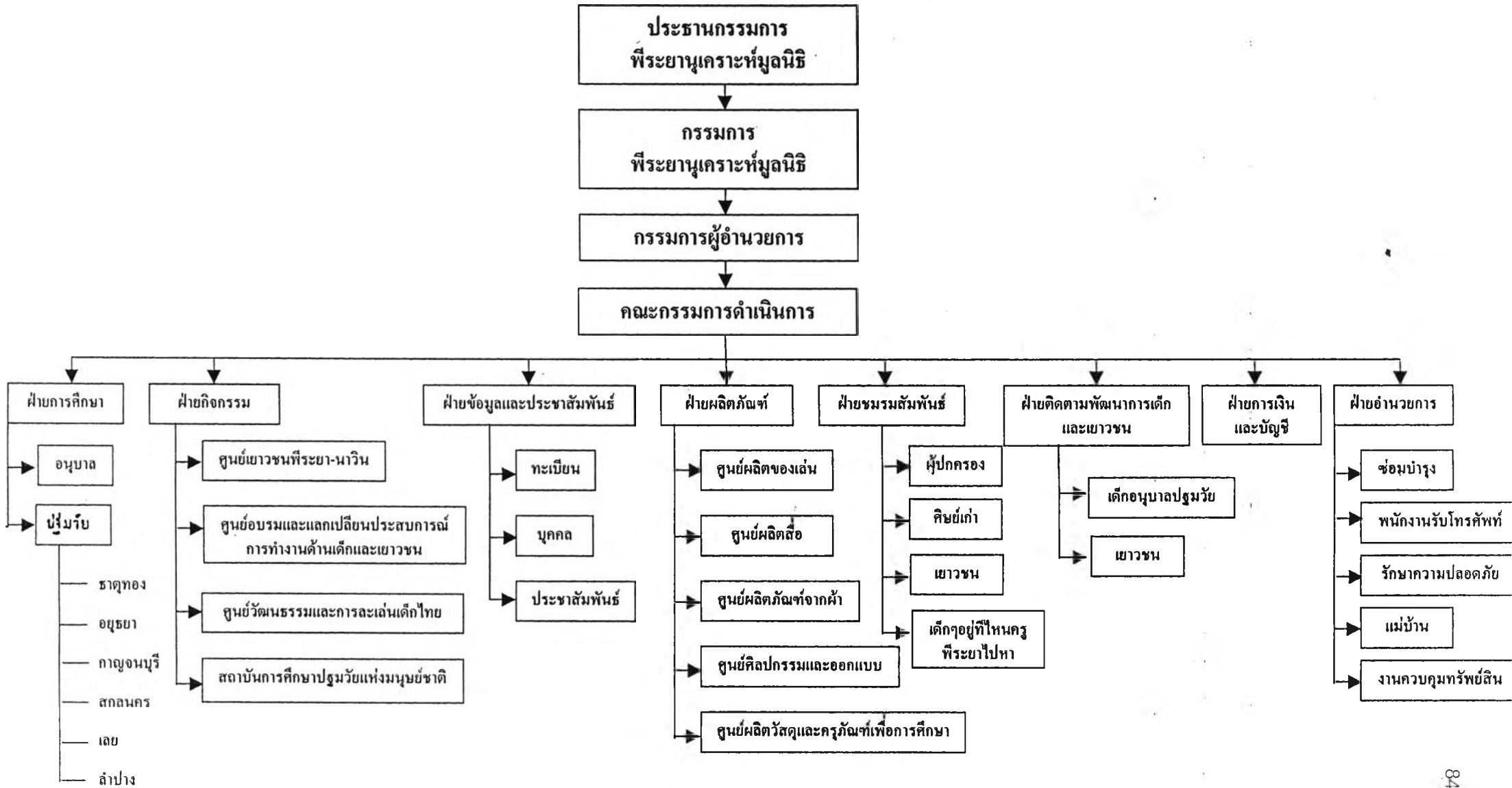
4.7.2) เพื่อการแลกเปลี่ยนความรู้และการศึกษาดูงานเกี่ยวกับการ อบรมเลี้ยงดูเด็ก ปัจจุบันมีการประสานงานกับมหาวิทยาลัย และสถาบันราชภัฏหลายแห่ง

4.7.3) เพื่อการสนับสนุนด้านสื่อ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ อาหาร การดูแลสุขภาพ ปัจจุบันได้มีการประสานงานกับบริษัทเอกชน กลุ่มแม่บ้าน สาธารณสุข ในชุมชน

5) โครงสร้างการบริหารงาน

5.1) โครงสร้างการบริหารงานสถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนพีระยา-นาวิน
ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร สรุปโครงสร้างการบริหารงาน
ของสถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียน พีระยา-นาวิน ได้ตามแผนภาพที่ 2 ดังนี้

แผนภาพที่ โครงสร้างการบริหารงานสถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนพีระยา-นาวิน

จากแผนภาพข้างต้น จะเห็นได้ว่า สถานารับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียน พิระยา-นาวิน ได้ดำเนินการภายใต้การดูแลของผู้บริหารพิระยานุเคราะห์มูลนิธิ เพื่อสนองนโยบายของมูลนิธิในการพัฒนาเด็กและเยาวชน โดยแบ่งระบบงานออกเป็น 1 งาน 8 กลุ่ม ได้แก่ ฝ่ายการศึกษา ฝ่ายกิจกรรม ฝ่ายข้อมูลและประชาสัมพันธ์ ฝ่ายผลิตภัณฑ์ ฝ่ายชมรมสัมพันธ์ ฝ่ายพัฒนาการเด็กและเยาวชน ฝ่ายการเงินและบัญชี และฝ่ายอำนวยการซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

5.1.1) งานฝ่ายการศึกษา มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานการเรียนการสอนของโรงเรียนอนุบาลพิระยา-นาวิน และสถานารับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนพิระยา-นาวิน ได้แก่ งานด้านหลักสูตรหรือโครงการสอน ทักษะการสอน การอบรมเลี้ยงดูเด็ก

5.1.2) งานฝ่ายกิจกรรม มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับศูนย์เยาวชนพิระยา-นาวิน การอบรมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านเด็กและเยาวชนแก่บุคลากร ศูนย์วัฒนธรรม และการละเล่นของเด็กไทย และสถาบันการศึกษาปฐมวัยแห่งมนุษยชาติ

5.1.3) งานฝ่ายข้อมูลและประชาสัมพันธ์ มีหน้าที่รับผิดชอบในด้านงานทะเบียนเด็ก บุคลากร และการประชาสัมพันธ์

5.1.4) ฝ่ายผลิตภัณฑ์ มีหน้าที่รับผิดชอบในการทำงานของศูนย์ผลิตสื่อ ของเล่น ผลิตภัณฑ์จากผ้า ศิลปกรรมและการออกแบบ รวมทั้งวัสดุ ครุภัณฑ์เพื่อการศึกษา เพื่อใช้ในสถานารับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียน และจัดทำให้แก่ผู้สนใจในราคาเยียมเยา

5.1.5) ฝ่ายชมรมสัมพันธ์ ทำหน้าที่ในการประสานงานกับผู้ปกครองศิษย์เก่า เยาวชน และโครงการเด็ก ๆ อยู่ที่ไหนครูพิระยาไปหาเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ยืนยาวกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับพิระยา-นาวิน รวมทั้งเด็กและเยาวชนที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล

5.1.6) ฝ่ายติดตามพัฒนาการเด็กและเยาวชน ทำหน้าที่ในการติดตามความก้าวหน้าพัฒนาการของเด็กก่อนวัยเรียนที่อยู่ในความดูแลและแนวความคิด การศึกษา และอาชีพสำหรับเยาวชน

5.1.7) ฝ่ายการเงินและบัญชี ทำหน้าที่ดูแลเรื่องการเงินที่ได้รับ การสนับสนุนจากมูลนิธิ การบริจาคจากผู้ปกครอง และผู้มีความประสงค์สนับสนุนการดำเนินงานของพิระยา-นาวิน รวมทั้งการเบิกจ่ายจากทางศูนย์

5.1.8) ฝ่ายอำนวยการ ทำหน้าที่จัดเตรียมให้การสนับสนุนในการซ่อมบำรุง บุคลากรด้านการรักษาความปลอดภัย พนักงานรับโทรศัพท์ แม่บ้าน และการควบคุมทรัพย์สินของมูลนิธิให้กับทางศูนย์ต่าง ๆ

5.2) โครงสร้างการบริหารงานศูนย์

ในด้านโครงสร้างการบริหารงานของศูนย์ พบว่า ผู้บริหารให้อยู่ในดุลยพินิจของครูใหญ่ ในการพิจารณาความต้องการและความเหมาะสมของการดำเนินงานแต่ละพื้นที่ โดยผู้บริหารกำหนดโครงสร้างหลักของศูนย์ไว้ดังนี้ คือ

5.2.1) ครูใหญ่ เป็นผู้ทำหน้าที่ประสานงานรับนโยบายส่วนกลาง ดูแลความปลอดภัย และอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอนและการอบรมเลี้ยงดูเด็ก

5.2.2) ฝ่ายวิชาการ ทำหน้าที่ติดตามแนะนำการเรียนการสอนและการอบรมเลี้ยงดูเด็กของบุคลากรครูของศูนย์

5.2.3) ครูประจำชั้น ทำหน้าที่เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ แนวคิดและการให้การอบรมเลี้ยงดูเด็ก

2.1.2 การนิเทศ

สถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนพระยา-นาวิน จัดให้มีการนิเทศการบริหารงานศูนย์ และการนิเทศการสอน โดยมีวัตถุประสงค์ในการนิเทศเพื่อติดตามตรวจสอบและส่งเสริมด้าน ทักษะคิด วิธีการคิด ทักษะการทำงานร่วมกับเด็กและเยาวชน ความรู้ในการพัฒนาเด็กและเยาวชน และการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาเด็กและเยาวชน โดยมีวิธีการนิเทศดังนี้

1) การประชุมสามัญประจำปี โดยประธานคณะกรรมการพระยาอนุเคราะห์มูลนิธิ และบุคลากรทุกฝ่ายของสถานรับเลี้ยงเด็ก เพื่อรับนโยบายการดำเนินงาน การติดตาม การดำเนินงาน และการสร้างความสัมพันธ์อันดีของบุคลากรทุกฝ่ายของพระยา-นาวิน

2) การประชุมปฐมนิเทศทุกเดือนเมษายนของทุกปี โดยบุคลากรทุกฝ่ายของสถานรับเลี้ยงเด็ก เพื่อทบทวนแนวทางการปฏิบัติงาน การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านการสอน การพัฒนาตนเอง และแนวทางการดำเนินงานในปีการศึกษาต่อไป

3) การเยี่ยมศูนย์ โดยประธานพระยาอนุเคราะห์มูลนิธิ และผู้อำนวยการสถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนพระยา-นาวิน โดยไม่มีการกำหนดเวลาที่แน่นอนเพื่อตรวจสอบความพร้อมในการปฏิบัติงาน คุณภาพการอบรมเลี้ยงดูเด็กของศูนย์ในทุกด้าน

4) การนิเทศชั้นเรียน โดยฝ่ายการศึกษา ฝ่ายชมรมสัมพันธ์ ฝ่ายข้อมูล และประชาสัมพันธ์ ฝ่ายติดตามพัฒนาการเด็กและเยาวชน เพื่อติดตามและให้คำแนะนำ ในด้านการนำหลักสูตรหรือโครงการสอนไปใช้ ทักษะและเทคนิคการสอนของครู บรรยากาศในการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอน สภาพและการปฏิสัมพันธ์ของเด็ก

5) การร่วมกิจกรรมของสถานรับเลี้ยงเด็กทั้งในแบบเป็นทางการเช่น การฝึกอบรม และแบบไม่เป็นทางการโดยการอาสาสมัครในกิจกรรมต่างๆ เช่น กิจกรรมการขุดไม้เพื่อผลิต

ของเล่นในวันหยุด จะมีการบูรณาการการนิเทศร่วมกับกิจกรรมต่างๆ เช่น เปิดโอกาสให้บุคลากรทุกฝ่ายได้พัฒนาตนเองในด้านความรู้ การแสดงความสามารถ การช่วยเหลือซึ่งกันและกันการเปิดใจเพื่อประเมินตนเองและประเมินกันและกัน

6) การติดตามเอกสารรายงานผลการพัฒนาเด็กรายสัปดาห์หรือรายเดือน โดยผู้อำนวยการสถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนพีระยา-นาวิน และผ่านการพิจารณาจากประธานพีระยานุเคราะห์มูลนิธิ

2.2 การเตรียมและการพัฒนาบุคลากร

2.2.1 เกณฑ์การคัดเลือกบุคลากร ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ พบว่า สถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนพีระยา-นาวิน ได้ใช้นโยบายการคัดเลือกบุคลากรของพีระยานุเคราะห์มูลนิธิเป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกบุคลากรเข้าปฏิบัติงานในศูนย์

2.2.2 การพิจารณาคัดเลือกผู้ปฏิบัติหน้าที่ครูใหญ่ประจำศูนย์มีหลักในการคัดเลือกดังนี้

- 1) เป็นผู้สะท้อนความต้องการของศูนย์ในท้องถิ่นของตนได้
- 2) มีความสนใจและได้รับการยอมรับจากครูของศูนย์
- 3) มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตที่ตั้งของศูนย์
- 4) การปฏิบัติงานครูใหญ่ไม่มีผลกระทบต่อสถานภาพครอบครัว

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กด้อยโอกาสในสถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนพีระยา-นาวิน

ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ สังเกต และสำรวจ การจัดการเรียนการสอนของสถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนทั้ง 6 ศูนย์ นำเสนอผลวิเคราะห์ข้อมูลตามประเด็นที่ศึกษาดังนี้

3.1 ปัจจัยสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน

3.1.1 การจัดสภาพแวดล้อม

การศึกษาข้อมูลจากครูใหญ่ทั้ง 6 คน พบว่า ทั้ง 6 ศูนย์มีหลักในการจัดสภาพแวดล้อมที่คล้ายคลึงกัน คือ การจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนเน้นความร่มรื่น สะอาดเป็นระเบียบ ปลอดภัย และเหมาะสมกับการใช้งานของเด็ก และมีระเบียบวินัยให้กับเด็ก ส่วนการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน มีหลักการเช่นเดียวกับการจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน แต่เพิ่มเติมการกระตุ้นการเรียนรู้สำหรับเด็ก

ในด้านหลักการจัดสภาพแวดล้อม พบว่าศูนย์ที่ 1 2 3 4 5 และ 6 มีหลักในการจัดสภาพแวดล้อมเพิ่มเติมดังนี้ ศูนย์ที่ 2 และ 3 เพิ่มการจัดระเบียบการจัดเครื่องใช้ภายในห้องเรียนและการจัดตกแต่งสื่อกระตุ้นการเรียนรู้ของเด็กให้มากยิ่งขึ้น ศูนย์ที่ 1 และ 4 เปิดโอกาสให้ครูพิจารณาตกแต่งห้องเรียนตามความเหมาะสมโดยยึดหลักความปลอดภัยเป็นระเบียบเหมาะแก่การใช้งาน กระตุ้นการเรียนรู้และดึงดูดความสนใจของเด็ก ศูนย์ที่ 5 เพิ่มการจัดสภาพแวดล้อมที่กระตุ้นการเรียนรู้ของเด็กทั้งภายนอกและภายในห้องเรียน และเพิ่มความสอดคล้องกับเนื้อหาของแต่ละห้องเรียน ศูนย์ที่ 6 เพิ่มการเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องความสะอาดเป็นระเบียบ ความปลอดภัยของสื่ออุปกรณ์ และเครื่องใช้สำหรับเด็ก

นอกจากนี้ยังพบปัญหาด้านการจัดสภาพแวดล้อมของศูนย์ต่างๆ ดังนี้ ศูนย์ที่ 1 จากการสังเกตและสำรวจ พบว่า ไม่มีการจัดสนามเด็กเล่นสำหรับเด็ก เนื่องจากเครื่องเล่นสนามชำรุด และไม่มีสถานที่เป็นสัดส่วนแต่มีการจัดเก็บเครื่องเล่นที่ชำรุดด้วยการผูกมัดไว้อย่างเรียบร้อย และจัดเก็บไว้ใต้บ้านพักครูเพื่อป้องกันอันตรายที่จะเกิดกับเด็ก นอกจากนี้ครูใหญ่ยังให้ความสำคัญกับความปลอดภัยของเด็กในการไปห้องน้ำ เนื่องจากมีห้องน้ำอยู่ภายนอกตัวอาคาร จึงจัดให้ครูคอยติดตามเด็กเพื่อเข้าห้องน้ำซึ่งสอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของครูใหญ่ที่ว่า

“เราได้รับการสนับสนุนด้านอาคารจากทางโรงเรียน ทำให้ปรับหรือขยับขยายได้ยาก ด้านหลังอาคารเรียนมีบ่อน้ำและห้องน้ำที่อยู่ลับตา ซึ่งอาจเป็นอันตรายต่อเด็กจึงเน้นให้ครูติดตามเด็ก เพื่อเข้าห้องน้ำอย่างใกล้ชิดทุกครั้ง..... ส่วนเครื่องเล่นสนามไม่สามารถจัดให้เด็กเล่นได้ เพราะว่าเด็กโตมาเล่นจนพัง เด็กเล็กเล่นแล้วอันตราย ไม่มีที่เฉพาะสำหรับเป็นสนามของเด็กเล็ก เลยเก็บของเล่นที่ชำรุดไว้ใต้บ้านพักครู และไม่มีการจัดอีก”

จากการสัมภาษณ์ สังเกต และสำรวจ พบปัญหาด้านความจำกัดของอาคารสถานที่ของศูนย์ที่ 3 4 และ 6 เนื่องจากการใช้พื้นที่ของหน่วยงานอื่นทำให้ไม่สามารถจัดเครื่องเล่นสนามได้เพียงพอ และไม่สามารถจัดความร่มรื่นด้วยการปลูกต้นไม้เพิ่มเติมที่และพบว่าทุกศูนย์พบปัญหาจำนวนห้องเรียนไม่เพียงพอกับจำนวนเด็กที่ต้องการเข้ารับบริการ

3.1.2 การบริหารและการนิเทศ

1) การบริหาร

การศึกษาข้อมูลด้านการบริหารของสถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนพระยา-นาวิน ทั้ง 6 แห่ง ในด้านแนวคิดและวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งศูนย์ และโครงสร้างการบริหาร แสดงได้ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 การบริหารงานศูนย์ของสถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนพระยา-นาวิน

การบริหาร	ศูนย์ที่ 1	ศูนย์ที่ 2	ศูนย์ที่ 3	ศูนย์ที่ 4	ศูนย์ที่ 5	ศูนย์ที่ 6
แนวคิดในการจัดตั้งศูนย์	เป็นชุมชนเกษตรกรรม อยู่ห่างไกลเขตเมือง ผู้ปกครองขาดความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูเด็กและส่งเสริมพัฒนาการเด็กอย่างถูกต้อง	เป็นชุมชนเกษตรกรรม ผู้ปกครองส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพรับจ้าง ในเขตเมือง และทำการเกษตรเด็กอยู่ตามลำพังกับคนชรา และขาด สถานรับเลี้ยงเด็ก ทั้งของรัฐบาลและเอกชน	เป็นชุมชนเกษตรกรรม และโรงงานอุตสาหกรรม ผู้ปกครองประกอบอาชีพ หลากหลาย ไม่มีเวลาในการดูแลเอาใจใส่บุตร และมีอันตรายจากรถ อุปกรณ์การเกษตร	เป็นชุมชนค้าขาย และเกษตรกรรมอยู่ในเขตเมือง ผู้ปกครองประกอบอาชีพหลากหลายมีเวลาไม่เพียงพอในการดูแลเด็กและมีสถานรับเลี้ยงเด็กจำนวนน้อยที่จะช่วยส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก	เป็นชุมชนในเขตเมือง คนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพหลากหลาย ผู้ปกครองมีเวลาไม่เพียงพอในการดูแลเด็ก รวมทั้งเด็กที่เร่ร่อนตาม บิดามารดามาประกอบชีพ ขาดผู้ดูแลเด็กและเป็นชุมชนที่มีการจำหน่ายและแหล่งมั่วสุมยาเสพติด ซึ่งเป็นอันตรายต่อเด็ก	เป็นชุมชนในเขตเมือง คนส่วนใหญ่มีความแตกต่างทางด้านอาชีพ การศึกษาสูง และมีค่าครองชีพสูง ผู้คนต่างหาช่องทางประกอบอาชีพ ขาด เวลาในการดูแลเอาใจใส่เด็กอย่างเพียงพอ และเป็นชุมชนที่มีแหล่งมั่วสุมยาเสพติด จำนวนมาก ซึ่งเป็นอันตรายต่อเด็ก

ตารางที่ 7 (ต่อ)

การบริหาร	ศูนย์ที่ 1	ศูนย์ที่ 2	ศูนย์ที่ 3	ศูนย์ที่ 4	ศูนย์ที่ 5	ศูนย์ที่ 6
วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งศูนย์	<p>1. เพื่อช่วยเหลือผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูเด็กอย่างถูกต้อง</p> <p>2. เพื่อช่วยเหลือผู้ปกครองที่มีรายได้น้อยให้ประกอบอาชีพได้</p> <p>3. เพื่อฝึกทักษะที่ดีในการอยู่ร่วมกันในสังคมแก่เด็ก</p>	<p>1. เพื่อช่วยผู้ปกครองมีรายได้น้อยสามารถนำเด็กเข้าเรียนได้</p> <p>2. เพื่อช่วยให้ผู้ปกครองมีเวลาประกอบอาชีพ</p> <p>3. เพื่อช่วยให้เด็กได้รับการเตรียมความพร้อมก่อนวัยเรียนได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ดีและอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย</p>	<p>1. เพื่อช่วยให้เด็กได้มีที่เรียน</p> <p>2. ผู้ปกครองมีเวลาประกอบอาชีพ</p> <p>3. ประหยัดค่าใช้จ่าย</p> <p>4. ให้เด็กได้รับการส่งเสริมพัฒนาการตามวัย</p>	<p>1. เพื่อช่วยเหลือเด็กให้ได้รับการส่งเสริมพัฒนาการที่ดีในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย</p> <p>2. เพื่อช่วยเหลือผู้ปกครองให้สามารถเตรียมความพร้อมที่ดีในการอยู่ร่วมกันในสังคมแก่เด็ก</p>	<p>1. ผู้ปกครองรายได้น้อยมีเวลาประกอบอาชีพมากขึ้น</p> <p>2. ฝึกทักษะที่ดีในการอยู่ร่วมกันในสังคม</p> <p>3. เพื่อเตรียมความพร้อมให้เด็กเข้าเรียนในระดับที่สูงขึ้น</p>	<p>1. เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรม และปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ต่างๆ ได้</p> <p>2. จัดให้เด็กอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย</p> <p>3. เพื่อช่วยเหลือผู้ปกครองที่มีรายได้น้อยให้มีเวลาในการประกอบอาชีพมากขึ้น</p>
โครงสร้างการบริหารงานของศูนย์	<p>แบ่งงานออกเป็น 4 ฝ่าย คือ วิชาการ การเงิน รุรการ และ โภชนาการ</p>	<p>แบ่งงานออกเป็น 3 ฝ่าย คือ วิชาการ อาคารสถานที่ และ โภชนาการ</p>	<p>แบ่งงานออกเป็น 3 ฝ่าย คือ วิชาการ รุร และโภชนาการ</p>	<p>แบ่งงานออกเป็น 3 ฝ่าย คือ ครูประจำชั้น รุรการ และโภชนาการ</p>	<p>แบ่งงานออกเป็น 4 ฝ่าย คือ วิชาการ ครูประจำชั้น อาคารสถานที่ และโภชนาการ</p>	<p>แบ่งงานออกเป็น 6 ฝ่าย คือ ผู้ช่วยครูใหญ่ วิชาการ รุรการ การเงิน โภชนาการ และอาคารสถานที่</p>

จากตารางที่ 7 พบว่า การบริหารสถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนที่ระยอง-นาวันทั้ง 6 แห่ง เป็นดังนี้

แนวคิดในการจัดตั้งศูนย์ ศูนย์ทั้ง 6 แห่งของสถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนที่ระยอง-นาวัน เกิดจากความจำเป็นและความต้องการของชุมชนแต่ละแห่ง ซึ่งศูนย์ที่ 1 เกิดจากผู้ปกครองขาดความรู้ในการอบรมเลี้ยงเด็กอย่างถูกต้อง ศูนย์ที่ 2 3 4 และ 6 มีแนวความคิดคล้ายคลึงกันด้วยการขาดแคลนสถานรับเลี้ยงเด็กในชุมชน ศูนย์ 5 และ 6 เกิดจากสภาพแวดล้อมที่เป็นอันตรายจากยาเสพติดและเด็กที่เร่ร่อนตามบิดามารดาประกอบอาชีพ

เมื่อแยกพิจารณาตามพื้นที่ตั้งของศูนย์พบว่า ศูนย์ที่ 1 ซึ่งอยู่ในพื้นที่เกษตรกรรมแนวคิดในการจัดตั้งศูนย์เกิดจากความต้องการของผู้ปกครองที่ขาดความรู้ความเข้าใจในการ อบรมเลี้ยงดูเด็ก

ศูนย์ที่ 2 3 และ 4 เป็นพื้นที่ใกล้เขตเมือง มีแนวคิดในการจัดตั้งศูนย์เกิดจากการทำงานของผู้ปกครองที่หลากหลายขึ้น ทำให้ขาดเวลาประกอบกับสถานที่เรียนสำหรับเด็ก ศูนย์ที่ 5 และ 6 เป็นศูนย์ที่อยู่ในเขตเมือง มีแนวคิดในการจัดตั้งศูนย์เกิดจากสภาพแวดล้อมที่อันตรายจากยาเสพติดและสภาพการทำงานที่ขาดเวลาในการอบรมเลี้ยงดูเด็กด้วยตนเอง

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาทั้ง 6 ศูนย์ พบว่า มีแนวคิดในการจัดตั้งศูนย์ร่วมกัน 3 ประการคือ

- 1) ผู้ปกครองขาดเวลาในการดูแลเอาใจใส่เด็กด้วยตนเอง เนื่องจากต้องประกอบอาชีพ
- 2) เด็กขาดโอกาสได้รับการส่งเสริมพัฒนาการที่ถูกต้อง
- 3) เด็กอยู่ในสภาวะเสี่ยงจากการขาดผู้ดูแลและสภาพแวดล้อมที่เป็นอันตราย

วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งศูนย์พบว่าทั้ง 6 ศูนย์ มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก และให้ผู้ปกครองมีเวลาประกอบอาชีพได้สะดวกมากยิ่งขึ้น รวมทั้งช่วยส่งเสริมพัฒนาการเด็ก และวางพื้นฐานทักษะทางสังคม และการอยู่ร่วมกันกับเด็ก

นอกจากนี้ ยังเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้มีที่เรียน ได้รับการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียนระดับที่สูงขึ้น ดังที่เห็นได้ในศูนย์ที่ 2 และ 4

โครงสร้างการบริหารงานศูนย์ จากตารางที่ 7 พบว่าทั้ง 6 ศูนย์ มีการแบ่งงานที่คล้ายคลึงกันในด้านฝ่ายวิชาการ และฝ่ายโภชนาการ ส่วนศูนย์ที่ 4 มีครูประจำชั้นร่วมกันทำหน้าที่ฝ่ายวิชาการสำหรับหน้าที่รับผิดชอบของครูใหญ่ พบว่า ครูใหญ่ทุกคนมีหน้าที่ในการรับนโยบายจากสำนักงานส่วนกลางมาปรับใช้ในศูนย์ ดูแลความปลอดภัยของอาคารสถานที่ และสนับสนุนการเรียนการสอนของศูนย์ให้เหมาะกับเด็กและบริการของชุมชน แต่พบว่าศูนย์ที่ 2 และ 5 ครูใหญ่ต้องทำหน้าที่เพิ่มเติมในส่วนของงานธุรการของศูนย์ ศูนย์ที่ 3 ครูใหญ่ต้องทำหน้าที่ครู

ประจำชั้นด้วย ส่วนครูประจำชั้นพบว่า ศูนย์ที่ 1 2 และ 6 มีครูประจำชั้นรับหน้าที่เกี่ยวกับการสอนและการอบรมเลี้ยงดูเด็ก 1 คน และมีครูผู้ช่วยจัดเตรียมสื่อ อุปกรณ์ และอบรมเลี้ยงดูเด็ก 1 คน ในแต่ละห้องเรียนโดยแบ่งแยกหน้าที่ชัดเจน ส่วนศูนย์ที่ 3 4 และ 6 ครูประจำชั้นทั้ง 2 คน ทำหน้าที่สอนและอบรมเลี้ยงดูเด็กและจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์สลับกันคนละ 1 สัปดาห์

2) การนิเทศ

ข้อมูลด้านการนิเทศของสถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนพีระยา-นาวิน ทั้ง 6 แห่ง แสดงได้ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ข้อมูลการนิเทศของสถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนพีระยา-นาวิน

การนิเทศ	ศูนย์ที่ 1	ศูนย์ที่ 2	ศูนย์ที่ 3	ศูนย์ที่ 4	ศูนย์ที่ 5	ศูนย์ที่ 6	
การนิเทศภายในศูนย์	มีการนิเทศ 3 แบบคือ 1. ครูใหญ่เดินตรวจ ห้องเรียนทุกเช้า เพื่อ ตรวจความเรียบร้อย ของอาคารสถานที่ และ ความเรียบร้อยในการ สอนของครู	มีการนิเทศ 3 แบบคือ 1. ครูใหญ่เดินตรวจ ห้องเรียนทุกเช้า เพื่อ ตรวจความเรียบร้อย ของอาคารสถานที่ และ การสอนของครู	มีการนิเทศ 3 แบบคือ 1. ครูใหญ่เดินตรวจ ห้องเรียนทุกเช้า เพื่อ ตรวจความเรียบร้อย ของอาคารสถานที่ และ ความเรียบร้อยในการ สอนของครู	มีการนิเทศ 3 แบบคือ 1. ครูใหญ่เดินตรวจ ห้องเรียนทุกเช้า เพื่อ ตรวจความเรียบร้อย ของอาคารสถานที่ และความเรียบร้อย ในการสอนของครู	มีการนิเทศ 3 แบบคือ 1. ครูใหญ่เดินตรวจห้อง เรียนทุกเช้า เพื่อตรวจ ความเรียบร้อยของอาคาร สถานที่ และความเรียบ ร้อยในการสอนของครู	มีการนิเทศ 3 แบบคือ 1. ครูใหญ่เดินตรวจ ห้องเรียนทุกเช้า เพื่อ ตรวจความเรียบร้อย ของอาคารสถานที่ และความเรียบร้อยใน การสอนของครู	มีการนิเทศ 3 แบบคือ 1. ครูใหญ่เดินตรวจ ห้องเรียนทุกเช้า เพื่อ ตรวจความเรียบร้อย ของอาคารสถานที่ และการสอนของครู
	2. ครูใหญ่จัดให้มี การประชุมทุกวันพุธ เพื่อติดตามแลกเปลี่ยน และแนะนำเกี่ยวกับการ เรียนการสอน รวมทั้ง แจ้งข่าวสารจากสำนัก งานส่วนกลาง	2. ครูใหญ่จัดให้มี การประชุมทุกวันพุธ เพื่อติดตามแลกเปลี่ยน และแนะนำเกี่ยวกับการ เรียนการสอน รวมทั้ง แจ้งข่าวสารจากสำนัก งานส่วนกลาง	2. ครูใหญ่จัดให้มีการ ประชุมทุกวันจันทร์ โดย รองเจ้าอาวาสวัดสอบ ถามการดำเนินงาน และ ให้แนวทางการดำเนิน งาน แก้ไขปัญหา รวมทั้ง แจ้งข่าวสารของสำนัก งานส่วนกลาง	2. ครูใหญ่จัดให้มี การประชุมทุกวันพุธ เพื่อติดตามแลกเปลี่ยน และแนะนำ เกี่ยวกับการเรียนการ สอน รวมทั้งแจ้งข่าว สารจากสำนักงาน ส่วนกลาง	2. ครูใหญ่จัดให้มีการ ประชุมทุกวันพุธ เพื่อติด ตามแลกเปลี่ยน และแนะ นำเกี่ยวกับการเรียนการ สอน รวมทั้งแจ้งข่าวสาร จากสำนักงานส่วนกลาง ติดตามการสอนและแนะ นำแนวทางการสอนและ การอบรมเลี้ยงดูเด็ก	2. มีการประชุมทุก วันพุธเพื่อแจ้งการ ดำเนินงานของศูนย์ และข่าวสารจากสำนัก งานส่วนกลาง	

ตารางที่ 8 (ต่อ)

การนิเทศ	ศูนย์ที่ 1	ศูนย์ที่ 2	ศูนย์ที่ 3	ศูนย์ที่ 4	ศูนย์ที่ 5	ศูนย์ที่ 6
	3. การเยี่ยมชั้นเรียน โดยครูใหญ่ เพื่อสังเกต พฤติกรรมเด็ก วิธีการ สอนของครู และสภาพ แวดล้อมในห้องเรียน	3. การเยี่ยมชั้นเรียน โดยครูใหญ่ เพื่อสังเกต พฤติกรรมเด็ก วิธีการ สอนของครู และสภาพ แวดล้อมในห้องเรียน และการขยายขอบเขต ความรู้ของครูต่อเด็ก การตอบสนองต่อการ เรียนการสอนของเด็ก	3. การเยี่ยมชั้นเรียน โดยครูใหญ่ เพื่อสังเกต พฤติกรรมเด็ก วิธีการ สอนของครู และสภาพ แวดล้อมในห้องเรียน	3. การเยี่ยมชั้นเรียน โดยครูใหญ่ เพื่อ สังเกตพฤติกรรมเด็ก วิธีการสอนของครู และสภาพแวดล้อม ในห้องเรียน	3. ครูใหญ่ทำหน้าที่นิเทศ ชั้นเรียน ห้องเรียนละ 2 สัปดาห์ต่อ 1 ภาคการ ศึกษา	3.การประชุมทุกวัน จันทร์โดยฝ่ายวิชาการ เพื่อติดตามผลการสอน การวางแผนการสอน และการอำนวยความสะดวก ระดมการดำเนินงาน การเรียนการสอน
					4.ติดตามตรวจสอบแผน การสอนและบันทึก พัฒนาการเด็กทุก สัปดาห์	4. ทำการเยี่ยมชั้นเรียน เพื่อสังเกตการสอน เทคนิค การใช้สื่อ และ การตอบสนองของเด็ก

ตารางที่ 8 (ต่อ)

การนิเทศ	ศูนย์ที่ 1	ศูนย์ที่ 2	ศูนย์ที่ 3	ศูนย์ที่ 4	ศูนย์ที่ 5	ศูนย์ที่ 6
การนิเทศจากสำนักงาน ส่วนกลาง	มีการนิเทศ 2 แบบคือ 1. การเยี่ยมศูนย์ โดย ประธานพระยานุเคราะห์ มูลนิธิ ผู้อำนวยการ สถานรับเลี้ยงเด็กเจ้า หน้าที่จากสำนักงาน ส่วนกลาง เพื่อติดตาม และให้คำแนะนำให้การ สนับสนุนการดำเนิน งานและการเรียน การสอนของศูนย์	มีการนิเทศ 2 แบบคือ 1. การเยี่ยมศูนย์ โดย ประธานพระยานุ เคราะห์มูลนิธิ ผู้อำนวยการ การสถานรับเลี้ยงเด็ก เจ้าหน้าที่จากสำนัก งานส่วนกลาง เพื่อติด ตามและให้คำแนะนำ ให้การสนับสนุน การดำเนินงานและการ เรียนการสอนของศูนย์	มีการนิเทศ 2 แบบคือ 1. การเยี่ยมศูนย์ โดย มูลนิธิ ผู้อำนวยการสถาน รับเลี้ยงเด็ก เจ้าหน้าที่จาก สำนักงานส่วนกลาง เพื่อ ติดตามและให้คำแนะนำ ให้การสนับสนุน การ ดำเนินงานและการเรียน การสอนของศูนย์	มีการนิเทศ 2 แบบคือ 1. การเยี่ยมศูนย์ โดย มูลนิธิผู้อำนวยการสถาน รับเลี้ยงเด็ก เจ้าหน้าที่ จากสำนักงานส่วนกลาง เพื่อติดตามและให้คำ แนะนำ ให้การสนับสนุน การดำเนินงานและการ เรียนการสอนของศูนย์	มีการนิเทศ 2 แบบคือ 1. การเยี่ยมศูนย์ โดย ประธานพระยานุ เคราะห์มูลนิธิ ผู้อำนวยการ การสถานรับเลี้ยงเด็ก เจ้าหน้าที่จากสำนักงาน ส่วนกลาง เพื่อติดตาม และให้คำแนะนำ ให้การ สนับสนุน การดำเนิน งานและ การเรียนการ สอนของศูนย์	มีการนิเทศ 2 แบบคือ 1. การเยี่ยมศูนย์ โดย ประธานพระยานุเคราะห์ มูลนิธิ ผู้อำนวยการ สถานรับเลี้ยงเด็ก เจ้า หน้าที่จากสำนักงาน ส่วนกลาง เพื่อ ติด ตาม/ให้คำแนะนำให้การ สนับสนุน การดำเนินงาน และการเรียนการสอน ของศูนย์
	2. การศึกษาเอกสารราย งานความก้าวหน้าของ พัฒนาการตามแผนการ สอน โดยประธานพระยา นุเคราะห์มูลนิธิและผู้ ำนวยการสถานรับเลี้ยง เด็กเดือนละ 1 ครั้ง	2. การศึกษาเอกสารราย งานความก้าวหน้าของ พัฒนาการตามแผนการ สอน โดยประธานพระยา นุเคราะห์มูลนิธิและผู้ ำนวยการสถานรับเลี้ยง เด็กเดือนละ 1 ครั้ง	2. การศึกษาเอกสารราย งานความก้าวหน้าของ พัฒนาการตามแผนการ สอน โดยประธานพระยา นุเคราะห์มูลนิธิและผู้ ำนวยการสถานรับเลี้ยง เด็กเดือนละ 1 ครั้ง	2. การศึกษาเอกสารราย งานความก้าวหน้าของ พัฒนาการตามแผนการ สอน โดยประธานพระยา นุเคราะห์มูลนิธิและผู้ ำนวยการสถานรับเลี้ยง เด็กเดือนละ 1 ครั้ง	2. การศึกษาเอกสารราย งานความก้าวหน้าของ พัฒนาการตามแผนการ สอน โดยประธานพระยา นุเคราะห์มูลนิธิและผู้ ำนวยการสถานรับเลี้ยง เด็กสัปดาห์ละ 1 ครั้ง	2. การศึกษาเอกสาร รายงานความก้าวหน้า ของพัฒนาการตามแผน การสอน โดยประธานพระ ยานุเคราะห์มูลนิธิและ ผู้ ำนวยการสถานรับเลี้ยง เด็กสัปดาห์ละ 1 ครั้ง

จากตารางที่ 8 พบว่า สถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนพระยา-นาวิน ทั้ง 6 แห่ง มีการนิเทศทั้งภายในศูนย์ และจากสำนักงานส่วนกลาง โดยการนิเทศภายในศูนย์มีการนิเทศโดยครูใหญ่ ด้วยการตรวจห้องเรียน การจัดประชุมสัปดาห์ละ 1 ครั้ง และการเยี่ยมชั้นเรียนส่วนศูนย์ที่ 3 มีการประชุมร่วมกับรองเจ้าอาวาสวัด ศูนย์ที่ 5 มีการติดตามผลการสอนและการวางแผนการสอนล่วงหน้าโดยครูใหญ่เป็นผู้ตรวจสอบแผนการสอน เฉพาะศูนย์ที่ 6 มีการประชุมเพิ่มเติมโดยฝ่ายวิชาการ สัปดาห์ละ 1 ครั้ง เพื่อติดตามและตรวจสอบแผนการสอน รวมทั้งสนับสนุนการเรียนการสอนของครู

เมื่อพิจารณาเรื่องที่ทำกรนิเทศ พบว่า ทุกศูนย์มีการนิเทศในด้านสภาพแวดล้อม ความปลอดภัย และความพร้อมในการเรียนการสอน รวมทั้งวิธีดำเนินการเรียนการสอน พบว่า ศูนย์ที่ 5 และ 6 มีการนิเทศที่เน้นทักษะการสอน การเตรียมการสอน และการสนับสนุนการเรียนการสอน

การนิเทศจากสำนักงานส่วนกลาง พบว่า ทุกศูนย์ได้รับการนิเทศ จากประธานพระยานุเคราะห์มูลนิธิผู้อำนวยการสถานรับเลี้ยงเด็ก และเจ้าหน้าที่สำนักงานส่วนกลางเพื่อติดตามและให้คำแนะนำ การดำเนินงานและการเรียนการสอน โดยการเยี่ยมศูนย์แบบไม่มีกำหนดเวลาล่วงหน้า รวมทั้งการนิเทศผ่านรายงานความก้าวหน้าของพัฒนาการของแผนการสอนไปยังประธานพระยานุเคราะห์มูลนิธิและผู้อำนวยการสถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนพระยา-นาวิน

3.3.1 การเตรียมและการพัฒนาบุคลากร

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ครูใหญ่ เกี่ยวกับเกณฑ์ในการพิจารณาการคัดเลือกบุคลากร ขั้นตอนในการคัดเลือก แนวทางในการพัฒนาบุคลากรและการสร้างขวัญกำลังใจแก่ผู้ปกครองแสดงได้ดัง ตารางที่ 9

ตารางที่ 9 การเตรียมและการพัฒนาบุคลากรของสถานรับเลี้ยงเด็ก พิระยา-นาวิน ทั้ง 6 แห่ง

การเตรียมและการพัฒนาบุคลากร	ศูนย์ที่ 1	ศูนย์ที่ 2	ศูนย์ที่ 3	ศูนย์ที่ 4	ศูนย์ที่ 5	ศูนย์ที่ 6	
เกณฑ์ในการพัฒนา คัดเลือกบุคลากรครู	1.รักในงาน 2.เสียสละเวลาแก่เด็ก และผู้ปกครองได้ 3.ไม่คำนึงถึงระดับการ ศึกษา 4.ให้โอกาสผู้มีความตั้งใจ อันดับแรกก่อน	1.มีใจรักเด็ก 2.จบชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 6 ขึ้นไป 3.มีทักษะในการสอน	1.มีใจรักเด็ก 2.จบชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 6 ขึ้นไป 3.มีทักษะในการสอน	1.มีทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับ เด็ก 2.มีบุคลิกภาพ สุขภาพจิต และ สุขภาพกายที่ดี 3.มีทักษะการสอนเด็ก 4.ไม่คำนึงวุฒิ การศึกษา	1.มีทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับ เด็ก 2.มีบุคลิกภาพ สุขภาพจิต และ สุขภาพกายที่ดี 3.มีทักษะการสอนเด็ก 4.ไม่คำนึงวุฒิ การศึกษา	1.มีทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับ เด็ก 2.มีบุคลิกภาพ สุขภาพจิต และ สุขภาพกายที่ดี 3.มีทักษะการสอนเด็ก 4.ไม่คำนึงวุฒิ การศึกษา	1.มีทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับ เด็ก 2.มีบุคลิกภาพ สุขภาพจิต และ สุขภาพกายที่ดี 3.มีทักษะการสอนเด็ก 4.ไม่คำนึงวุฒิ การศึกษา

.ตารางที่ 9 (ต่อ)

การเตรียมและการ พัฒนาบุคลากร	ศูนย์ที่ 1	ศูนย์ที่ 2	ศูนย์ที่ 3	ศูนย์ที่ 4	ศูนย์ที่ 5	ศูนย์ที่ 6
ขั้นตอนการคัดเลือก บุคลากรครู	1.รับสมัคร 2.การสัมภาษณ์โดยผู้ อำนวยการสถานรับ เลี้ยงเด็ก 3.เข้าประชุมเพื่อสร้าง ความเข้าใจเกี่ยวกับหลัก สูตรหรือโครงการสอน 4.ฝึกงานในศูนย์อื่นเป็น เวลา 1 เดือน	1.ครูใหญ่เสนอรายชื่อให้ สำนักงานศูนย์กลาง 2.การสัมภาษณ์โดย ผู้อำนวยการสถานรับ เลี้ยงเด็ก 3.เข้ารับการฝึกอบรม และศึกษาดูงานจาก สำนักงานส่วนกลาง 4.ทำความเข้าใจ หลักสูตรด้วยการ ประชุมครูในศูนย์	1.เจ้าอาวาสเป็นผู้คัด เลือกและแจ้งไปยัง สถานรับเลี้ยงเด็ก ก่อนวัยเรียน พี่ระยา-นาวิน 2.เข้ารับการฝึกอบรม และศึกษาดูงาน จากศูนย์อื่น ๆ ของ สถานรับเลี้ยงเด็ก ก่อนวัยเรียนพี่ ระยา-นาวิน	1.รับสมัคร 2.ทำการสัมภาษณ์และ คัดเลือกโดยครูใหญ่ และฝ่ายบุคคลของ สำนักงานใหญ่ 3.ให้ครูทำความเข้าใจ ทำการสอนและราย งานความก้าวหน้า ของพัฒนาการเด็ก 4.เข้าฝึกอบรมรับคำ แนะนำเกี่ยวกับการ ปฏิบัติหน้าที่ของครู และพัฒนาทักษะ การสอนตามแนว ทางของศูนย์ 5.ทดลองงาน 1 เดือน	1.รับสมัคร 2.ทำการสัมภาษณ์และ คัดเลือกโดยครูใหญ่ และฝ่ายบุคคลของ สำนักงานใหญ่ 3.เข้าทดลองงานเป็น เวลา 3 เดือน 4.ให้ครูทำความเข้าใจ โครงการสอนด้วยการ พูดคุยแบบไม่เป็นทาง การและเป็นทางการใน ที่ประชุม	1.รับสมัคร 2.ทำการสัมภาษณ์และ คัดเลือกโดยครูใหญ่ และฝ่ายบุคคลของ สำนักงานใหญ่ 3.ศึกษาโครงการสอน และความก้าวหน้าใน การดำเนินงานด้านเด็ก ประจำสัปดาห์ 4.รับคำแนะนำเกี่ยวกับ การปฏิบัติหน้าที่ครู และพัฒนาทักษะ การสอนจากฝ่าย วิชาการ

ตารางที่ 9 (ต่อ)

การเตรียมและการพัฒนาบุคลากร	ศูนย์ที่ 1	ศูนย์ที่ 2	ศูนย์ที่ 3	ศูนย์ที่ 4	ศูนย์ที่ 5	ศูนย์ที่ 6
แนวทางการพัฒนาบุคลากร	<p>เน้นการพัฒนาเรื่อง</p> <p>1.ทักษะและเทคนิคการสอน</p> <p>2.การใช้ภาษาในการสร้าง ความเข้าใจเนื้อหาให้แก่เด็ก</p>	<p>เน้นการพัฒนาเรื่อง</p> <p>1.เทคนิคการสอน</p> <p>2.การใช้และการผลิตสื่อ</p>	<p>เน้นการพัฒนาเรื่อง</p> <p>การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนให้เป็นระเบียบและเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เด็ก</p>	<p>เน้นการพัฒนาเรื่อง</p> <p>เทคนิคการสอน</p>	<p>เน้นการพัฒนาครู</p> <p>ด้านแนวคิดในการพัฒนาตนเอง พัฒนาเด็ก เทคนิคการสอน การใช้และผลิตสื่อการสอน</p> <p>เปิดโอกาสให้ฝ่ายโภชนาการและฝ่ายอาคารสถานที่เข้าร่วมประชุมแลกเปลี่ยนความรู้ในการสอนและปฏิบัติงานในห้องเรียน</p> <p>ในฐานะครู กรณีครูขาด</p>	<p>เน้นการพัฒนาเทคนิคและวิธีการสอนอย่าง ต่อเนื่องโดยนำข้อมูลข่าวสารจากสำนักงาน ส่วนกลางและการจัดหาเอกสารทางการศึกษา รวมทั้งการแลกเปลี่ยนความรู้กับหน่วยงานอื่น ๆ</p> <p>มีฝ่ายบุคคลและฝ่ายโภชนาการแลกเปลี่ยนความรู้ในการสอน ปฏิบัติงานในหน้าที่ครูผู้ช่วยสอน และการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร</p>

ตารางที่ 9 (ต่อ)

การเตรียมและการพัฒนาบุคลากร	ศูนย์ที่ 1	ศูนย์ที่ 2	ศูนย์ที่ 3	ศูนย์ที่ 4	ศูนย์ที่ 5	ศูนย์ที่ 6	
การสร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรโดยสำนักงานส่วนกลาง	มีการจัดอาหารกลางวันที่ดีแก่ครู จัดทำประกันสังคมและให้เงินเดือนครูตามวุฒิ ชุดเครื่องแบบครูและเงินพิเศษประจำปี	มีการจัดอาหารกลางวันที่ดีแก่ครู จัดทำประกันสังคมและให้เงินเดือนครูตามวุฒิ ชุดเครื่องแบบครูและเงินพิเศษประจำปี	มีการจัดอาหารกลางวันที่ดีแก่ครู จัดทำประกันสังคมและให้เงินเดือนครูตามวุฒิ ชุดเครื่องแบบครูและเงินพิเศษประจำปี	มีการจัดอาหารกลางวันที่ดีแก่ครู จัดทำประกันสังคมและให้เงินเดือนครูตามวุฒิ ชุดเครื่องแบบครูและเงินพิเศษประจำปี	มีการจัดอาหารกลางวันที่ดีแก่ครู จัดทำประกันสังคมและให้เงินเดือนครูตามวุฒิ ชุดเครื่องแบบครูและเงินพิเศษประจำปี	มีการจัดอาหารกลางวันที่ดีแก่ครู จัดทำประกันสังคมและให้เงินเดือนครูตามวุฒิ ชุดเครื่องแบบครูและเงินพิเศษประจำปี	มีการจัดอาหารกลางวันที่ดีแก่ครู จัดทำประกันสังคมและให้เงินเดือนครูตามวุฒิ ชุดเครื่องแบบครูและเงินพิเศษประจำปี
การสร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรโดยศูนย์	1.การสร้างบรรยากาศการทำงานที่อบอุ่นเป็นกันเอง การช่วยเหลือกันและกัน 2.การมีเป้าหมายร่วมกันในการพัฒนาเด็กและชุมชน	1.การสร้างบรรยากาศการทำงานที่อบอุ่นเป็นกันเอง การช่วยเหลือกันและกัน 2.การมีเป้าหมายร่วมกันในการพัฒนาเด็กและชุมชน	1.ได้รับการสนับสนุนจากท่านเจ้าอาวาสวัดพระยาบาลและสำนักงานเทศบาลในเรื่องเงินเดือนและอาหารกลางวัน 2.มีการสร้างบรรยากาศในการทำงานที่รับฟังความคิดเห็นและความเข้าใจซึ่งกันและกัน	1.การสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง 2.ทุกคนมีส่วนร่วมในการคิดและปฏิบัติงานในการพัฒนาเด็ก 3.มีเป้าหมายร่วมกันในการพัฒนาเด็กและชุมชน	1.บรรยากาศการทำงานที่เป็นกันเอง 2.การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน 3.การปฏิบัติงานเพื่อเด็กและชุมชน 4.การจ่ายเงินออมเงินกู้ยืม 5.มีค่าเดินทางในวันทำงานพิเศษ	1.การสร้างบรรยากาศแบบเป็นกันเอง 2.เปิดใจกว้างในการทำงานร่วมกัน 3.ให้คำแนะนำช่วยเหลือซึ่งกันและกัน 4.การทำงานร่วมกันเพื่อเด็กและชุมชน	

จากตารางที่ 9 การเตรียมและการพัฒนาบุคลากรของสถานรับเลี้ยงเด็กพีระยา-นาวิน พบว่าทุกศูนย์มีเกณฑ์ในการคัดเลือกบุคลากรโดยเน้นที่ความรักเด็ก รักในงาน และมีทักษะในการสอน โดยไม่คำนึงถึงวิธีการศึกษา ยกเว้นศูนย์ที่ 2 และ 3 รับครูที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 ขึ้นไป นอกจากนี้พบว่า ศูนย์ที่ 4 5 และ 6 มีการพัฒนาถึงบุคลิกภาพ สุขภาพจิต สุขภาพกาย ที่ดีของครู

ขั้นตอนการคัดเลือกบุคลากรมีความแตกต่างกันในหลายลักษณะเช่น ศูนย์ที่ 1 และ 2 มีครูใหญ่เป็นผู้เสนอรายชื่อไปยังผู้อำนวยการสถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนพีระยา-นาวิน และพบว่าครูใหญ่ของทุกศูนย์มีสิทธิ์ในการคัดเลือกบุคลากรร่วมกับผู้อำนวยการหรือเจ้าหน้าที่ของสำนักงานส่วนกลาง

ด้านแนวทางการพัฒนาบุคลากรพบว่า ศูนย์ส่วนใหญ่มีความต้องการพัฒนาบุคลากรในด้านเทคนิคการสอน ยกเว้นศูนย์ที่ 1 เน้นการใช้ภาษาในการสร้างความเข้าใจเนื้อหาแก่เด็ก ศูนย์ที่ 3 เน้นการจัดสภาพแวดล้อม ในห้องเรียน ศูนย์ที่ 5 เน้นครูด้านแนวความคิดพัฒนาตนเอง ศูนย์ที่ 6 เน้นพัฒนาการสอน นอกจากนี้ยังพบว่าศูนย์ที่ 5 และ 6 เปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายโภชนาการ และอาคารสถานที่เข้าประชุมแรกเปลี่ยนความรู้ด้านการเรียนการสอนและมีส่วนร่วมเป็นผู้ช่วยสอนในห้องเรียน

ในด้านการสร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากร พบว่า ทั้ง 6 ศูนย์ ได้รับการสนับสนุนด้านอาหารกลางวันที่ดีแก่ครู การจัดทำประกันสังคม การบริการชุดเครื่องแบบ รวมทั้งการจัดเงินพิเศษรายปีแก่ครู จากสำนักงานส่วนกลางอย่างเท่าเทียมกัน ส่วนภายในศูนย์ทุกศูนย์เน้นในบรรยากาศของความร่วมมือ การช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการปฏิบัติงานเพื่อช่วยเหลือเด็กและชุมชน ส่วนศูนย์ที่ 5 มีการจัดกลุ่มเงินออม เงินกู้ยืม และเงินช่วยเหลือการเดินทางแก่ครู ในการทำงานวันหยุด นอกจากนี้พบว่าศูนย์ที่ 3 ได้รับการสนับสนุนด้านอาหาร และเงินเดือนครูจากวัดและหน่วยงานของชุมชน

3.1.4 งบประมาณ

ในด้านงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พบว่าทุกศูนย์ได้รับการสนับสนุนหลักจากพีระยานุเคราะห์มูลนิธิได้รับการสนับสนุนการจัดหาเงินทุนจากผู้ปกครอง รวมทั้งการบริจาคเงินค่าอาหารกลางวันของเด็กและเงินบริจาคสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์ และพบว่า ศูนย์ที่ 3 ได้รับการสนับสนุนด้านเงินเดือนครูจากเจ้าอาวาสวัด และหน่วยงานในชุมชน

3.2 การเรียนการสอน

3.2.1 หลักสูตรหรือโครงการสอน

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ครูเกี่ยวกับหลักสูตรหรือโครงการสอนมีดังนี้

1) หลักการจัดการเรียนการสอน พบว่า ทุกศูนย์เน้นการให้ความรัก ความอบอุ่น ฝึกระเบียบวินัย มรรยาท และการช่วยเหลือตนเองในทุกระดับชั้น ยกเว้นระดับที่ 2 ของศูนย์ที่ 2 และระดับที่ 3 ของศูนย์ที่ 3 5 และ 6 มีการเพิ่มเติมทักษะพื้นฐานด้านการเรียนสำหรับเด็กเพื่อเข้าเรียนต่อในระดับประถมศึกษา

2) ศูนย์ที่ 1 – 5 ใช้โครงการสอนของสำนักงานส่วนกลาง ยกเว้นศูนย์ที่ 3 ระดับชั้นที่ 3 ใช้หลักสูตรของอนุบาลพีระยา-นาวิน และศูนย์ที่ 6 มีการจัดทำโครงการสอนของตนเองเป็นแนวทางในการสอน

3) การปรับหลักสูตรหรือโครงการสอนมาใช้ในการสอน พบว่าทุกศูนย์มีการปรับเนื้อหา กิจกรรม และลำดับหน่วยในการสอนให้เหมาะสมกับความพร้อม สภาพแวดล้อม ช่วงเวลา และ ความสนใจให้เหมาะสมกับความต้องการของเด็ก

นอกจากนี้พบว่าศูนย์ที่ 3 มีการปรับความลึกของเนื้อหาให้น้อยลง และงดกิจกรรมเกมการศึกษา เนื่องจากมีข้อจำกัดด้านเวลาในการเดินทางของเด็ก ศูนย์ที่ 5 ใช้วิธีการตัดเทคนิคการสอนเพื่อสามารถอธิบายและสร้างความเข้าใจเนื้อหาที่ยากแก่เด็กได้ รวมทั้งขยายเนื้อหาจากที่โครงการกำหนดให้สัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็ก มีการจัดกิจกรรมที่รองรับความสามารถและความคิดสร้างสรรค์ที่แตกต่างกันของเด็กได้ ศูนย์ที่ 6 เน้นการปรับกิจกรรมให้ยืดหยุ่นกับสถานการณ์ ช่วงเวลาความสนใจและความพร้อมของเด็ก โดยไม่ยึดติดกับหน่วยที่กำหนดในโครงการสอน เช่น ความสนใจของเด็ก เรื่อง การคมนาคมใช้เวลาเรียนมากกว่า 1 สัปดาห์ ตามความต้องการเรียนรู้ของเด็ก โดยครูสามารถเสนอแนะการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับความพร้อมของเด็ก และสถานการณ์ของแต่ละห้องเรียนด้วยแผนการสอนในที่ประชุมวิชาการทุกสัปดาห์

3.2.2 การจัดกิจกรรมการสอน

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และการสังเกตการจัดกิจกรรมการสอน พบว่า

1) การปรับกิจกรรมการสอน พบว่า ศูนย์ที่ 1 – 5 มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามโครงการสอนของสำนักงานส่วนกลาง แต่มี การปรับกิจกรรมให้เหมาะสมกับความสามารถของเด็ก และสภาพท้องถิ่น ดังเช่น ศูนย์ที่ 1 จัดกิจกรรม หน่วยงาน ไฟ โทรศัพท ซึ่งอยู่ไกลตัวเด็กเป็น วิธีการใช้ตะเกียง ศูนย์ที่ 2 ปรับกิจกรรมที่ซับซ้อน เช่นการพับกระดาษเป็นรูปสัตว์ มา

เป็นการพับกระดาษตามรอยปะ ศูนย์ที่ 3 ระดับที่ 3 เปิดโอกาสให้เด็กได้ลำดับกิจกรรมการเลือกงานที่ต้องทำก่อนหลังให้ตนเองในแต่ละวัน ศูนย์ที่ 4 จัดกิจกรรมที่มีความยากง่ายแตกต่างกันสำหรับเด็กภายในห้องเรียน ศูนย์ที่ 5 มีการปรับกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่หลากหลายให้กับเด็ก ศูนย์ที่ 6 มีการจัดกิจกรรมให้เด็กได้ใช้จินตนาการความคิดสร้างสรรค์ และเปิดโอกาสให้เด็กได้สร้างผลงานของตนเอง ได้แสดงความคิดเห็น รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

2) ประเภทของกิจกรรม พบว่า ทุกศูนย์มีการจัดกิจกรรม 5 ประเภท ได้แก่ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมวงกลม กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมเสรี และกิจกรรมเสริมทักษะให้แก่เด็ก โดยมีความแตกต่างในด้านระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรม ศูนย์ที่ 1 ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะน้อยเมื่อเทียบกับทุกกิจกรรม ศูนย์ที่ 2 เน้นการจัดกิจกรรมวงกลม ศูนย์ที่ 3 มีการจัดกิจกรรมเสริมทักษะเพียงบางวัน ศูนย์ที่ 4 มีการจัดกิจกรรมทุกประเภทใกล้เคียงกัน ศูนย์ที่ 5 มีการนำกิจกรรมมอนเตสซอรี มาใช้ในกิจกรรมเสรี ศูนย์ที่ 6 เน้นการจัดกิจกรรม สร้างสรรค์สำหรับเด็ก

3.2.3 สื่อการสอน

จากการสัมภาษณ์ การสังเกต และการสำรวจพบว่า

1) การเลือกใช้สื่อการสอน ครูทุกศูนย์เลือกใช้สื่อโดยคำนึงถึงความตรงกับเนื้อหา ดึงดูดความสนใจ อยู่ใกล้ตัวเด็ก

2) ประเภทของสื่อที่ใช้ พบว่าส่วนใหญ่ใช้สื่อรูปภาพที่จัดทำโดยสำนักงานส่วนกลางเป็นหลัก มีการนำสื่อของจริงมาประกอบการสอน และพบว่า ศูนย์ที่ 2 3 4 5 และ 6 มีการนำสื่อท้องถิ่นมาใช้ในการสอน เช่น กระติบข้าว ช้องดักปลา เครื่องหีบอ้อย มาใช้ในการสอน นอกจากนี้ พบว่า ศูนย์ที่ 4 5 และ 6 มีการใช้สื่อที่ครูประดิษฐ์ขึ้นเองมาประกอบการสอน

3.2.4 การวัดและการประเมินผล

จากการสัมภาษณ์ และการสังเกตเกี่ยวกับการวัดและการประเมินผลเด็กพบว่า

1) วัตถุประสงค์ในการวัดและการประเมินผล ทุกศูนย์ต้องการวัดเพื่อทราบความก้าวหน้าและความแตกต่างของพัฒนาการเด็ก และใช้เป็นข้อมูลในการปรับกิจกรรมการสอนให้เหมาะสมกับเด็กแต่ละคนและทั้งห้องเรียนมากยิ่งขึ้นและเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกับผู้ปกครองในการพัฒนาเด็ก นอกจากนี้ พบว่า ศูนย์ที่ 4 ยังใช้ผลการประเมินและคัดเลือกเด็กที่มีความสามารถเข้าเรียนในระดับชั้นที่สูงขึ้น

2) วิธีการในการวัดและการประเมินผล พบว่า ครูทุกศูนย์ใช้วิธีการสังเกตการปฏิบัติกิจกรรม การศึกษาผลงานเด็ก และการพูดคุยกับผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีการทำกรณีศึกษาสำหรับเด็กที่มีพฤติกรรมที่มีปัญหา เพื่อสามารถช่วยเหลือเด็กได้ถูกต้องมากยิ่งขึ้น

3) การนำเสนอผลการประเมิน ทุกศูนย์มีการเสนอผลการประเมินการสอนของตนเองในที่ประชุมศูนย์ มีการบันทึกผลการประเมินในสมุดพกและส่งให้ผู้ปกครองภาคเรียนละ 1 ครั้ง มีการบันทึกในแบบบันทึกความก้าวหน้าของพัฒนาการเด็กรวบรวมบันทึกการประเมินไปยังประธานพี่ระยานุเคราะห์มูลนิธิ เพื่อรับทราบความก้าวหน้าของพัฒนาการเด็ก และแนวทางการจัดการเรียนการสอนของครู นอกจากนี้ ศูนย์ที่ 3 ยังมีการทำการประเมินด้วยแบบประเมินของกรมการศาสนา และนำเสนอในรูปแบบของสมุดพก ภาคเรียนละ 1 ครั้ง ส่งไปยังเจ้าอาวาสวัด

3.2.5 กิจกรรมเสริมหลักสูตร

จากการสัมภาษณ์ การสังเกต และสำรวจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรพบว่า ทุกศูนย์มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามที่สำนักงานส่วนกลางกำหนด ได้แก่ การจัดกิจกรรมในวันสำคัญ การจัดกิจกรรมตามประเพณี และกีฬา นอกจากนี้พบว่า ศูนย์ที่ 5 มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพิ่มเติมตามความสนใจของเด็กและสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น เช่น การปลูกผัก การทัศนศึกษาป่างช้าง ศูนย์ที่ 6 มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในรูปแบบศูนย์ การเรียนร่วมกันทุกระดับ เปิดโอกาสให้เด็กได้เสนอผลงานทั้งกลุ่มและเดี่ยว เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้ชมผลงานภาพรวมในแต่ละเดือนของเด็กและกลุ่มเพื่อน โดยบุคลากรทุกฝ่ายในศูนย์มีส่วนร่วม ในการจัดกิจกรรม

3.2.6 การเตรียมการสอน

ครูประจำชั้นของศูนย์ส่วนใหญ่มีการจัดทำแผนการสอน โดยการศึกษาแผนการสอนล่วงหน้าประกอบคู่มือ เอกสาร ที่เกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมและประสบการณ์ ควบคู่กับโครงการสอนและผลการประเมินเด็กในสัปดาห์ก่อน จัดทำแผนการสอนนำเสนอผู้เกี่ยวข้องได้แก่ครูใหญ่ รับทราบและทำการสอนยกเว้นศูนย์ที่ 2 ไม่มีการจัดทำแผนการสอน แต่มีการประชุมร่วมกัน ระหว่างครูใหญ่และครูเพื่อวางแผนการสอนในสัปดาห์ถัดไป และศูนย์ที่ 6 มีการจัดทำแผนการสอนและนำเสนอแผนการสอนในที่ประชุมวิชาการ เพื่อแจ้งแนวเหตุผลและขอความสนับสนุนด้านสื่ออุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกเพิ่มเติม และความร่วมมือจากบุคลากรอื่นของศูนย์

3.3 การอบรมเลี้ยงดูเด็ก

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ สังเกต และสำรวจ เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กในด้านการจัดกิจกรรมประจำวัน การปฏิบัติกิจกรรมการอบรมเลี้ยงดูเด็กและการจัดบริการสำหรับเด็ก พบว่า

3.3.1 การจัดกิจกรรมประจำวัน พบว่า ศูนย์ที่ 1 2 3 4 และ 6 ดำเนินกิจกรรมตามตารางกิจกรรมประจำวันที่กำหนดโดยสำนักงานส่วนกลาง ดังเสนอในตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ตารางกิจกรรมประจำวันสถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนพระยา-นาวิน

เวลา	กิจกรรม
07.15 – 08.30 น.	รับเด็กเป็นรายบุคคล
08.30 – 08.45 น.	เข้าแถวเคารพธงชาติและออกกำลังกาย
08.45 - 09.00 น.	ดื่มนม
09.00 – 09.15 น.	กิจกรรมเตรียมความพร้อม
09.15 – 09.45 น.	กิจกรรมวงกลม
09.45 – 10.15 น.	กิจกรรมสร้างสรรค์
10.15 – 10.50 น.	กิจกรรมเสรี
10.50 – 11.00 น.	กิจกรรมสงบ
11.00 – 11.30 น.	รับประทานอาหารเช้า
11.30 – 12.00 น.	อาบน้ำแปรงฟัน
12.00 – 14.00 น.	พักผ่อนนอนหลับ
14.00 - 14.30 น.	รับประทานอาหารว่าง
14.30 – 15.00 น.	กิจกรรมเกมการศึกษา
15.15 – 16.30 น.	รับเด็กกลับบ้าน

แหล่งที่มา : สำนักงานส่วนกลาง

จากตารางกิจกรรมประจำวันข้างต้น สามารถใช้ได้กับบริบทที่แตกต่างกันในแต่ละศูนย์ และจากการสังเกตพบว่า ในการปฏิบัติงานจริงมีการยืดหยุ่นตามสภาพที่แตกต่างกันดังนี้

ศูนย์ที่ 1 มีการยืดหยุ่นเวลารับประทานอาหารเช้า เนื่องจากรถส่งอาหารสดเดินทางมาถึงศูนย์ล่าช้า เพราะการคมนาคมไม่สะดวก

ศูนย์ที่ 2 ปรับเวลาการเข้าเรียนช้าลง ในวันที่อากาศหนาว และหมอกจัด ผู้ปกครองไม่สามารถพาเด็กมาส่งยังศูนย์ได้

ศูนย์ที่ 3 ปรับเวลาในการส่งเด็กกลับบ้าน เนื่องจากการเดินทางด้วยรถรับส่ง

ศูนย์ที่ 4 ยืดหยุ่นเวลารับส่งเด็ก เนื่องจากผู้ปกครองประกอบอาชีพค้าขายและเกษตรกรรม

ส่วนศูนย์ที่ 5 มีการจัดกิจกรรมประจำวันตามตารางกิจกรรมที่มีการปรับในส่วนของกิจกรรมเสรีดังเสนอในตารางที่ 11

ตารางที่ 11 ตารางกิจกรรมประจำวันสถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนพีระยา-นาวิน ศูนย์ที่ 5

เวลา	กิจกรรม
07.15 – 08.30 น.	รับเด็กเป็นรายบุคคล
08.30 – 08.45 น.	เข้าแถวเคารพธงชาติและออกกำลังกาย
08.45 – 09.00 น.	ดื่มนม
09.00 – 09.15 น.	กิจกรรมเตรียมความพร้อม
09.15 – 09.45 น.	กิจกรรมวงกลม
09.45 – 10.15 น.	กิจกรรมสร้างสรรค์
10.15 – 10.50 น.	กิจกรรมมอนเตสซอรี
10.50 – 11.00 น.	กิจกรรมสงบ
11.00 – 11.30 น.	รับประทานอาหารกลางวัน
11.30 – 12.00 น.	เด็กอาบน้ำ แปรงฟัน
12.00 – 14.00 น.	พักผ่อนนอนหลับ
14.00 – 14.30 น.	รับประทานอาหารว่าง
14.30 – 15.00 น.	กิจกรรมเกมการศึกษา
15.15 – 16.30 น.	ผู้ปกครองรับเด็กกลับบ้าน

แหล่งที่มา : สถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนพีระยา-นาวิน ศูนย์ที่ 5

ศูนย์ที่ 5 มีการปรับกิจกรรมมอนเตสซอรีมาใช้ในกิจกรรมเสรี และเปิดโอกาสให้เด็กได้เลือกปฏิบัติกิจกรรมจากของเล่นที่เด็กต้องการ ตรงกับความสนใจและสามารถรองรับระดับความต้องการ ระดับความสามารถ และความคิดสร้างสรรค์ที่แตกต่างกันของเด็ก

3.3.2 การปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก

แนวทางการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนและการอบรมเลี้ยงดูเด็กของศูนย์ทั้ง 6 แห่ง โดยเน้นความปลอดภัย บรรยากาศที่อบอุ่นเอื้ออาทรและให้ความรักเด็กอย่างเท่าเทียม การเป็นแบบอย่างที่ดีของครูในเรื่องระเบียบวินัย มารยาท และการใช้ภาษาที่สุภาพเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ลักษณะนิสัยที่ดีและสุขภาพอนามัยโภชนาการและความปลอดภัยแก่เด็กโดยมีรายละเอียดดังนี้

1) การส่งเสริมการเรียนรู้ พบว่า ทุกศูนย์มีการสร้างบรรยากาศที่อบอุ่นด้วยการพูดคุยการทักทาย การสัมผัส และการแสดงความห่วงใยซึ่งกันและกัน มีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และเปิดโอกาสให้เด็กได้ทำกิจกรรมทั้งกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม ความคิดสร้างสรรค์และการพัฒนากล้ามเนื้อเล็กและกล้ามเนื้อใหญ่ ผ่านประสบการณ์การเรียนรู้ที่เป็นรูปธรรม มีการบูรณาการวิชาที่หลากหลายในการสอน เปิดโอกาสให้เด็กได้พูดอธิบายแสดงความคิดเห็น ส่งเสริมทักษะการฟังและการโต้ตอบ ใช้คำถามขยายความรู้ให้กับเด็ก มีการใช้คำพูดและคำคล้องจองในการการสร้างกำลังใจให้เด็กมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ มีการจัดเตรียมสื่อ การสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหาและความสนใจของเด็ก ในการประเมินผล พัฒนาการเด็กครูใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรมและการตอบคำถามของเด็กเป็นส่วนใหญ่ มีการจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกทางสุนทรียภาพและความชื่นชมผ่านงานศิลปะ ส่วนใหญ่มีการจัดกิจกรรมในห้องเรียนเป็นลักษณะเดียวกันทั้งห้องมากกว่าการจัด กิจกรรมที่หลากหลายเพื่อรองรับความสนใจและความสามารถที่แตกต่างกันของเด็ก ยกเว้นศูนย์ที่ 5 และ 6 พบว่า ครูมีการจัดกิจกรรมที่มีความหลากหลายทั้งประเภทและระดับความยากง่าย เพื่อรองรับความสามารถ ความต้องการ และความคิดสร้างสรรค์ที่แตกต่างกันของเด็ก ศูนย์ที่ 1 2 และ 4 พบว่าครูมีการเชื่อมโยงการใช้ภาษาถิ่นระหว่างครูและเด็กเพื่อสร้างความเข้าใจและขยายเนื้อหาการเรียนรู้อให้แก่เด็ก ศูนย์ที่ 3 มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยการฟังธรรมะจากรองเจ้าอาวาสวัด ศูนย์ที่ 5 มีการจัดบรรยากาศทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนที่เอื้อและกระตุ้น การเรียนรู้ของเด็ก ศูนย์ที่ 6 เน้นการจัดกิจกรรมที่กระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ และกระตุ้นให้ ผู้ปกครองเห็นคุณค่าและความสำคัญของการพัฒนาเด็กด้วยการปฏิบัติของครูเริ่มต้นด้วยการรับเด็ก การให้ผู้ปกครองได้เห็นความก้าวหน้าจากผลงานในบรรยากาศภาพรวมของเด็กทุกระดับชั้น

2) การส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดี พบว่า ศูนย์ทั้ง 6 แห่ง เน้นการฝึกระเบียบวินัยการช่วยเหลือตนเองและผู้อื่นโดยผ่านการจัดสภาพแวดล้อมที่เป็นระเบียบและการปฏิบัติกิจกรรมประจำวันได้แก่ การเข้าแถว การจัดเก็บถาดอาหาร การเข้าห้องน้ำ การเปลี่ยนเสื้อผ้า มีการฝึกมารยาทให้แก่เด็กโดยการทักทายด้วยการไหว้ในช่วงเช้าและเย็น และมารยาทในการรับประทานอาหารซึ่งเด็กสามารถใช้ช้อนส้อมกับอาหารทั่วไป ให้ความสำคัญกับการใช้เวลา

ในการฝึกให้เด็กรู้จักเชื้ออาหารต่อผู้อื่น โดยใช้บทเพลงบรรเลงแม่เมตตาในทุกเช้าเพื่อขัดเกลาอารมณ์ และจิตใจของครูและเด็ก ในการปฏิบัติกิจกรรมประจำวัน พบว่า ครูให้ความเอาใจใส่ในการพูดเตือน ถามคำถาม การใช้คำคล้องจอง เพลงและการลำดับกิจกรรมลักษณะเดียวกันทุกวันในการส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดีแก่เด็ก และพบว่า ศูนย์ที่ 1 ครูยังมีการอนุรักษ์วิถีชีวิตของท้องถิ่นด้วยการอนุญาตให้เด็กรับประทานอาหารเช้าด้วยการเบิมือกับอาหารท้องถิ่น และ ใช้ช้อนส้อมสำหรับอาหารทั่วไป ศูนย์ที่ 4 และ 5 ครูมีการเอาใจใส่และดูแลเด็กเหมือนมารดา หรือบุคคลในครอบครัว ศูนย์ที่ 6 ครูเน้นการเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็ก โดยคำนึงถึงการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับครู และครูกับเด็ก ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน

3) การส่งเสริมสุขภาพอนามัยโภชนาการและความปลอดภัย

พบว่า ศูนย์ทั้ง 6 แห่งมีการฝึกให้เด็กรู้จักทำความสะอาดร่างกายระหว่างวัน ทั้งก่อนและหลังรับประทานอาหารเช้าและดื่มนมด้วยการล้างมือ ล้างหน้าผัดแป้งและแปรงฟัน ส่วนในช่วงอากาศหนาวจะงดการอาบน้ำกลางวันให้กับเด็กและจะแจกผ้าห่มกันหนาวให้เด็กได้นอนอย่างอบอุ่น นอกจากนี้ทางศูนย์มีการจัดอุปกรณ์เครื่องใช้ประจำวัน เช่น เครื่องแบบ ชุดนอน และอุปกรณ์การรับประทานอาหารที่สะอาดให้แก่เด็ก ในด้านโภชนาการมีการจัดเตรียม นม น้ำดื่ม ที่สะอาดและอาหารกลางวันให้แก่เด็กในปริมาณที่เพียงพอแก่ความต้องการซึ่งอาหารกลางวันและอาหารว่างที่จัดเตรียมให้เด็กจะคำนึงถึงคุณค่าของสารอาหารและความพอใจของเด็ก ในด้านความปลอดภัย ทุกศูนย์ให้ความสำคัญกับการรับ-ส่งเด็กอยู่ในความดูแล ความปลอดภัยจากสภาพแวดล้อมและอุบัติเหตุภายในศูนย์ พบว่า ศูนย์ที่ 1 มีการจัดครูดูแลเด็กเพื่อเข้าห้องน้ำที่อยู่แยกจากตัวอาคาร และมีการตรวจสอบจำนวนเด็กระหว่างวัน โดยการเรียกชื่อเด็กตอนเช้าและนับจำนวนเด็ก ศูนย์ที่ 2 จัดครูเวรดูแลเด็กขณะเล่นเครื่องเล่นสนาม ศูนย์ที่ 3 มีการจัดทำรั้วบริเวณระเบียบชั้น 2 เพื่อป้องกันอันตรายสำหรับเด็ก ศูนย์ที่ 2 4 5 และ 6 มีการจัดใบเซ็นชื่อและบัตรรับ - ส่งเด็กของผู้ปกครอง และจัดส่งเด็กจากครูประจำชั้นสู่ผู้ปกครองโดยตรง

ในด้านโภชนาการ พบว่า ศูนย์ที่ 1 มีความพยายามในการจัดเตรียมอาหารที่มีคุณภาพแก่เด็กในสภาวะที่อยู่ห่างไกลเขตเมือง โดยคำนึงถึงคุณค่าทางอาหาร และการจัดหาผลไม้ให้แก่เด็ก ศูนย์ที่ 5 และ 6 มีการจัดเตรียมอาหารเช้า สำหรับเด็กที่บิดามารดาไม่มีความจำเป็นต้องเร่งรีบมาส่ง ในด้านสุขภาพอนามัย พบว่า ศูนย์ที่ 2 และ 3 มีครูใหญ่และครูให้ความเอาใจใส่ในการทำมาสะอาดเสื้อผ้า เล็บมือ เล็บเท้าของเด็กแทนผู้ปกครอง

3.3.3 การจัดบริการสำหรับเด็ก

จากการสัมภาษณ์ครูใหญ่ในด้านการจัดบริการสำหรับเด็กของศูนย์ทั้ง 6 แห่ง พบว่ามีการจัดบริการทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านโภชนาการ ด้านความปลอดภัย และเครื่องใช้ประจำวัน เป็นดังนี้

1) ด้านสุขภาพอนามัย พบว่ามีการฝึกให้เด็กรู้จักรักษาความสะอาดร่างกาย การออกกำลังกายในตอนเช้า การติดตามการเจริญเติบโตของร่างกายด้วยการชั่งน้ำหนักและวัดส่วนสูง มีการจัดที่พักรักษาตัว อุปรกรณ์ปฐมพยาบาลและตู้ยาสามัญประจำบ้านสำหรับเด็ก เช่นเดียวกันในทุกศูนย์

2) ด้านโภชนาการมีการจัดอาหารกลางวัน อาหารว่าง นมและน้ำดื่มสะอาดและในปริมาณเพียงพอสำหรับเด็ก มีการจัดทำรายการอาหารรายเดือนโดยพิจารณาจากคุณค่าสารอาหารและความพอใจของเด็ก นอกจากนี้ ศูนย์ที่ 5 และ 6 มีการจัดอาหารเช้าสำหรับเด็กที่ไม่ได้รับประทานอาหารเช้ามาจากบ้านให้ได้รับอาหารที่เพียงพอ

3) ด้านการรักษาความปลอดภัย มีการจัดครูเวรดูแลเด็ก เพื่อรับเด็กบริเวณประตูหน้าในตอนเช้า และดูแลเด็กในสนาม มีการจัดให้ผู้ปกครองลงชื่อรับส่งเด็กและแสดงบัตรประจำตัวผู้ปกครอง ยกเว้นศูนย์ที่ 1 เนื่องจากผู้ปกครองในชุมชนมีความรู้จักคุ้นเคยกันมาก และศูนย์ที่ 3 เด็กส่วนมากเดินทางมาเรียนด้วยรถประจำทาง

4) ด้านเครื่องใช้ประจำวัน มีการจัดเตรียมเครื่องแบบชุดนอน เครื่องนอน ผ้าเช็ดตัว อุปกรณ์การรับประทานอาหารที่สะอาดและเพียงพอกับจำนวนเด็ก และบริการทำความสะอาดเครื่องใช้ให้แก่เด็ก

3.4 การทำงานร่วมกับกลุ่มเด็ก ผู้ปกครอง และชุมชน

3.4.1 สภาพและปัญหาของชุมชน เด็ก และการอบรมเลี้ยงดูเด็กของผู้ปกครอง

1) สภาพและปัญหาของชุมชน พบว่า ศูนย์ที่ 1 2 3 4 และ 6 คนส่วนใหญ่ในชุมชนนับถือศาสนาพุทธ ศูนย์ที่ 5 มีผู้นับถือศาสนาอิสลาม และศาสนาคริสต์ร่วมด้วย คนส่วนใหญ่อยู่วัยทำงานและศูนย์ที่ 1 และ 3 ประกอบอาชีพเกษตรกรรมศูนย์ที่ 3 และ 4 ประกอบอาชีพค้าขายร่วมกับเกษตรกรรม ศูนย์ที่ 5 และ 6 ประกอบอาชีพที่หลากหลาย ภายในชุมชนของศูนย์ที่ 1 2 3 และ 4 มีสถานที่สำคัญ ได้แก่ วัด โรงเรียน สถานีอนามัย องค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนศูนย์ที่ 6 มี วัด โรงเรียน สถานบริการ สาธารณสุข ไปรษณีย์ ศูนย์เยาวชน สถานีรถไฟ สถานีดับเพลิง ปัญหาของชุมชนที่พบคือ ในศูนย์ที่ 1 และ 2 พบปัญหาการมี

รายได้ต่ำ มีหนี้สินและการเล่นการพนัน ส่วนในศูนย์ที่ 3 4 และ 5 พบปัญหายาเสพติด หนี้สิน และการว่างงาน ศูนย์ที่ 6 พบปัญหาค่าครองชีพสูง มีหนี้สิน สิ่งเสพติด เด็กส่วนใหญ่ในศูนย์ที่ 1 2 3 4 และ 5 อยู่ในความดูแลของผู้สูงอายุและผู้ปกครอง ที่ต้องใช้เวลาในการประกอบอาชีพ ศูนย์ที่ 6 ได้รับการเลี้ยงดูโดยบิดามารดาที่ต้องใช้เวลาในการทำงานขาดความดูแลเอาใจใส่เด็ก

2) สภาพและปัญหาของเด็กที่เข้ารับบริการในศูนย์ พบว่า เด็กส่วนใหญ่ของทุกศูนย์อยู่ในความดูแลของบิดามารดาที่ต้องทำงานประกอบอาชีพ ปัญหาของเด็กส่วนใหญ่ในศูนย์ที่ 1 2 และ 3 พบปัญหาทางด้านพฤติกรรม ได้แก่ การพูดจาไม่สุภาพ ก้าวร้าว รongลงมา คือ ปัญหาด้านสุขภาพ การเรียนรู้ และโภชนาการ ศูนย์ที่ 4 5 และ 6 พบปัญหาด้านสุขภาพ ได้แก่ เจ็บป่วยบ่อย ผิวหนัง ฟันผุและเป็นเหา รongลงมาคือ ปัญหาด้าน พฤติกรรม การเรียนรู้ และโภชนาการ

3) สภาพและปัญหาการอบรมเลี้ยงดูเด็กของผู้ปกครอง พบว่า เด็กส่วนใหญ่ของศูนย์ทั้ง 6 แห่ง อาศัยอยู่กับบิดามารดา รongลงมาคือ อาศัยอยู่กับญาติ โดยก่อนนำเด็กเข้ารับบริการผู้ปกครองเป็นผู้ดูแล ศูนย์ที่ 1 2 3 4 และ 5 พักอาศัยอยู่บ้านของตนเอง ศูนย์ที่ 6 พักอาศัยอยู่บ้านเช่าของศูนย์ที่ 1 และ 2 ประมาณ 1,000 - 2,000 บาทต่อเดือน และศูนย์ที่ 3 มีรายได้เฉลี่ยต่อครอบครัว 4,001 - 6,000 บาทต่อเดือน ศูนย์ที่ 4 5 และ 6 รายได้เฉลี่ยต่อ ครอบครัวสูงกว่า 10,000 บาทต่อเดือน ปัญหาที่พบในการอบรมเลี้ยงดูเด็กมากที่สุดในศูนย์ที่ 1 2 และ 3 คือ รายได้ไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่าย รongลงมาคือ ความปลอดภัยและความเอาใจใส่ในการดูแลเด็ก ศูนย์ที่ 4 และ 5 พบปัญหามีเวลาไม่เพียงพอในการดูแลเด็ก รongลงมาคือความปลอดภัยและความเอาใจใส่ในการดูแลเด็ก

3.4.2 การคัดเลือกเด็กเข้ารับบริการ

ในการคัดเลือกเด็กเข้ารับบริการพบว่า ศูนย์ทั้ง 6 แห่งมีเกณฑ์ในการพิจารณาที่คล้ายคลึงกันดังนี้

- 1) รับเด็กอายุ 2 ปี 6 เดือน - 6 ปี ที่อยู่ในครอบครัวที่มีรายได้น้อย
- 2) อยู่ในความดูแลของผู้สูงอายุ
- 3) ผู้ปกครองต้องใช้เวลาในการประกอบอาชีพ
- 4) เด็กที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เป็นอันตรายต่อเด็ก เช่น อยู่ในสภาพ

แวดล้อมของผู้ติดยาเสพติด อยู่ในความดูแลของผู้ปกครองที่ทุพพลภาพหรือช่วยตัวเองได้น้อย

โดยมีขั้นตอนในการคัดเลือกเด็กดังนี้ ศูนย์จะทำการปิดประกาศรับสมัคร ทำการรับสมัคร โดยพิจารณาหลักฐานของเด็กและบิดา - มารดาหรือผู้ปกครองพร้อมการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล ทำการสัมภาษณ์ เยี่ยมบ้านเพื่อให้ได้ข้อมูลที่แท้จริง ทดสอบความสามารถเด็กเพื่อความพร้อมในด้านต่างๆของเด็ก ทำการพิจารณาตามความจำเป็นของเด็กและผู้ปกครอง นอกจากนี้มีการพิจารณา

รับเด็กกลางภาคเรียนในกรณีผู้ปกครองมีความจำเป็น เช่น เด็กเดินทางตามบิดามารดาไปเร่ร่อน ประกอบอาชีพ และเดินทางกลับภูมิลำเนาทำให้ขาดที่เรียน

และจากการศึกษาข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครูใหญ่พบว่า ศูนย์ที่ 1 มีเกณฑ์และขั้นตอนการคัดเลือกเด็กเข้ารับบริการเช่นเดียวกับที่กล่าวข้างต้น แต่ไม่มีการลงเยี่ยมบ้านเนื่องจากผู้คนในชุมชนมีความรู้จักคุ้นเคย และสภาพความเป็นอยู่ใกล้เคียงกัน ศูนย์ที่ 3 มีนโยบาย รับเด็กทุกคนที่ต้องการเข้าเรียนและจัดให้มีการรับเด็กอย่างต่อเนื่องตลอดปี โดยจะให้เด็กเข้าเรียนในภาคการศึกษาต่อไป ศูนย์ที่ 6 มีขั้นตอนการคัดเลือกเด็กโดยแบ่งเขตพื้นที่ เพื่อรับเด็กได้ครอบคลุมพื้นที่รอบชุมชนการเยี่ยมบ้าน โดยสำรวจสภาพแวดล้อมทางบ้าน ทดสอบความพร้อมของเด็ก และพิจารณาความจำเป็นของผู้ปกครองบันทึกผลที่ได้ในแบบสำรวจการเยี่ยมบ้าน จัดตั้งคณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกเด็กโดยเน้นความจำเป็นของผู้ปกครอง และครอบคลุมทุกพื้นที่ โดยรอบศูนย์ในจำนวนที่ทางศูนย์จะสามารถรับได้ และรับเด็กเข้ากลางภาคเรียนในกรณีที่ต้องติดตามบิดามารดาหรือผู้ปกครองไปทำงานในฤดูทำการเกษตรและกลับมาเข้าเรียนใหม่ รวมทั้งกรณี ความจำเป็นที่ต้องให้ความช่วยเหลือเร่งด่วนแก่เด็กและผู้ปกครอง

3.4.3 การสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน

การสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชนของศูนย์ทั้ง 6 แห่ง มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อสร้างความคุ้นเคยเผยแพร่แนวทางการดำเนินงานของสถานรับเลี้ยงเด็กก่อน วัยเรียน พิระยา-นาวิน และเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมและให้การสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์โดยการเชิญผู้ปกครองและชุมชนเข้าร่วมปฐมนิเทศ การจัดประชุมผู้ปกครอง การเยี่ยมบ้าน การทำจุลสารนานาสาระ การพบปะพูดคุย การร่วมประสานงานกับชมรมผู้ปกครอง และเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชน เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์ นอกจากนี้ยังเปิดให้นักศึกษา หน่วยงานและผู้สนใจได้เยี่ยมชมการดำเนินงานของศูนย์

นอกจากนี้พบว่า บุคลากรในศูนย์ที่ 1 มีการเข้าร่วมงานกับผู้ปกครอง และชุมชน เช่นเดียวกับศูนย์ที่ 2 มีครูใหญ่ เข้าร่วมดำเนินการกับองค์การบริหารของชุมชนเพื่อช่วยเหลืองานของตำบล ตามความต้องการของผู้นำและคนในชุมชน

3.4.4 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการเรียนการสอน

จากการสัมภาษณ์ครูใหญ่ของศูนย์ทั้ง 6 แห่งพบว่า มีแนวทางในการให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมกับการจัดการเรียนการสอนของศูนย์ในด้าน การซ่อมแซมอาคาร การบริจาคเงิน อุปกรณ์เครื่องใช้ตามความสมัครใจ และเป็นสมาชิกชมรมผู้ปกครองเพื่อช่วยเสนอความคิดเห็นและประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ในการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งเข้าร่วม แลกเปลี่ยนความรู้

เพื่อพัฒนาเด็กและชุมชน และพบว่ากลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองจำนวน 256 คนให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมของศูนย์ดังแสดงในตารางที่ 16

ตารางที่ 12 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการเรียนการสอนของศูนย์ทั้ง 6 แห่ง

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง	การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง					
	มีส่วนร่วม		ไม่มีส่วนร่วม		ไม่ตอบคำถาม	
	จำนวน (N=256)	ร้อยละ	จำนวน (N=256)	ร้อยละ	จำนวน (N=256)	ร้อยละ
เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน	28	10.94	227	88.67	1	0.39
เป็นวิทยากรให้ความรู้กับเด็ก	10	3.91	243	94.92	3	1.17
เป็นผู้ช่วยสอนของศูนย์	3	1.17	251	98.05	2	0.78
เข้าร่วมประชุมปฐมนิเทศ	221	86.33	45	17.57	-	-
ดูแลเด็กในกิจกรรมประจำวัน	21	37.50	231	90.23	4	1.56
ซ่อมแซมอาคารและอุปกรณ์	30	11.72	225	87.89	1	0.39
ประกอบอาหาร	35	13.67	221	86.33	-	-
บริจาคเงินเพิ่มเติมนอกเหนือจากค่าอาหารกลางวัน	156	60.94	102	39.84	1	0.39
บริจาคอาหาร	106	41.41	149	58.20	1	0.39
บริจาคอุปกรณ์เครื่องใช้	80	31.25	176	68.75	-	-

จากตารางที่ 12 พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของศูนย์ในด้านการเข้าร่วมประชุมปฐมนิเทศ จำนวน 221 คน คิดเป็นร้อยละ 86.33 รองลงมาคือ บริจาคเงินเพิ่มเติมนอกเหนือจากค่าอาหารกลางวัน จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 60.94 ผู้ปกครองไม่มีส่วนร่วมมากที่สุดในเรื่องการเป็นผู้ช่วยสอน จำนวน 251 คน คิดเป็นร้อยละ 98.05 รองลงมาคือการเป็นวิทยากรให้ความรู้กับเด็ก จำนวน 243 คน คิดเป็นร้อยละ 94.92

3.4.5 ความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการเรียนการสอน

จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครองจำนวน 256 คนเกี่ยวกับ ความพึงพอใจของผู้ปกครอง ในการจัดการเรียนการสอน ในด้าน การจัดสภาพแวดล้อม การเรียนการสอน การอบรมเลี้ยงดูเด็ก ข้อมูลที่พบแสดงได้ดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 ความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการเรียนการสอน

ความพึงพอใจของผู้ปกครอง	ความพึงพอใจของผู้ปกครอง					
	พอใจมาก		พอใจ		ควรปรับปรุง	
	จำนวน (N=256)	ร้อยละ	จำนวน (N=256)	ร้อยละ	จำนวน (N=256)	ร้อยละ
การจัดสภาพแวดล้อมร่มรื่น	67	26.17	178	69.53	11	4.30
ความสะอาดเป็นระเบียบ	69	26.95	185	72.27	2	0.78
การจัดกิจกรรมประจำวัน	65	25.39	186	72.66	5	1.95
กิจกรรมเสริมประสบการณ์	70	27.34	172	67.19	14	5.47
การรายงานผลการประเมินพัฒนาการเด็ก	46	17.97	184	71.88	26	10.16
การดูแลเอาใจใส่เด็กของครูใหญ่ ครู และบุคลากรในศูนย์	106	41.41	144	56.25	6	2.34
การบริการด้านสุขภาพ	67	26.17	170	66.41	19	7.42
การบริการด้านโภชนาการ	76	26.17	176	68.75	4	1.56
การบริการด้านความปลอดภัย	82	32.03	165	64.45	9	0.39
การบริการด้านเครื่องใช้ประจำวัน	56	21.88	196	76.56	4	1.56
การให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง	47	18.36	194	75.78	15	5.86
การให้ข้อมูลข่าวสารการดำเนินงานของศูนย์	37	14.45	210	82.03	9	3.52
การช่วยเหลือผู้ปกครองกรณีจำเป็น	19	7.42	176	68.75	61	23.83
การให้ชุมชนใช้สถานที่ของศูนย์	7	2.73	112	43.75	137	53.52

จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครองพบว่า มีผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความพอใจในการจัดการเรียนการสอนของศูนย์ ทั้งในด้านการจัดสภาพแวดล้อม การเรียนการสอน การอบรมเลี้ยงดูเด็ก และผู้ปกครองมีความพอใจจำนวนมากที่สุดในด้านการให้ข้อมูลข่าวสารการดำเนินงานของศูนย์ จำนวน 210 คน คิดเป็นร้อยละ 82.03 รองลงมาคือ การบริการด้านเครื่องใช้ประจำวัน จำนวน 196 คน คิดเป็นร้อยละ 76.56 และผู้ปกครองมีความพอใจมากในด้านการดูแลเอาใจใส่เด็กของครูใหญ่ ครู และบุคลากรในศูนย์ จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 41.41 รองลงมาคือ การบริการด้านความปลอดภัย จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 32.23 สิ่งที่ผู้ปกครองคิดว่าควรปรับปรุงมากที่สุดคือการให้ชุมชนใช้สถานที่ของศูนย์ จำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 56.52 รองลงมาคือ ความต้องการความช่วยเหลือผู้ปกครองกรณีจำเป็น จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 23.83

3.4.6 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ครูใหญ่และครูเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ของศูนย์ทั้ง 6 แห่ง พบว่า ครูใหญ่และครูมีความพอใจที่ได้ทำงานร่วมกันในบรรยากาศที่น่ายิ่ง เพื่อช่วยเหลือเด็ก ผู้ปกครอง และชุมชน และการช่วยเหลือให้เด็กได้รับการส่งเสริมพัฒนาการที่ถูกต้อง ศูนย์ที่ 4 5 และ 6 พอใจในระบบงานที่ชัดเจน สิ่งที่ต้องปรับปรุงของทุกศูนย์ คือ ต้องการปรับด้านอาคารสถานที่ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนและรองรับจำนวนเด็กที่ต้องการเข้าเรียนได้มากยิ่งขึ้น

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครูพบว่า ครูทุกท่านมีความพอใจที่ได้ทำงานกับเด็ก ภูมิใจที่ได้เห็นเด็กมีพัฒนาการที่ดีขึ้น และได้รับความไว้วางใจจากผู้ปกครอง และต้องการได้รับความรู้ในการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนให้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กด้อยโอกาสก่อนวัยเรียนพบว่า ในการดำเนินการควรมีความตั้งใจจริงที่จะช่วยเหลือเด็ก ผู้ปกครองและชุมชนเข้าใจถึงสภาพและความต้องการของเด็กและชุมชนอย่างแท้จริงได้รับความร่วมมือจากผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง คนในชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและสุขภาพในการร่วมกันดูแลเด็ก มีจำนวนเด็กที่เพียงพอในการดำเนินการ และมีบุคลากรเป็นผู้ที่รักและเข้าใจเด็ก มีความอดทนต่อปัญหา รักในอาชีพ และเสียสละเวลาของตนเองเพื่อเด็กได้ มีงบประมาณสนับสนุนที่เพียงพอ

3.4.7 ข้อเสนอแนะของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของสถาน รับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนพืระยา-นาวิน

ตารางที่ 14 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ปกครอง

ข้อเสนอแนะ	ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ				ไม่มีข้อคิดเห็นและข้อ	
	ต้องการให้เพิ่ม		ต้องการให้		เสนอ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(N=256)		(N=256)		(N=256)	
ค่าบริการ	-	-	25	9.77	210	82.03
ช่วงอายุเด็กที่เข้ารับบริการ	38	14.84	15	5.86	203	79.30
การบ้าน	90	35.16	3	1.17	163	63.67
การสอนอ่านเขียน	107	41.80	-	-	149	58.20
การช่วยเหลือตนเอง	85	22.66	-	-	171	66.80
ช่วงเวลารับ-ส่งเด็ก	136	53.13	-	-	120	46.88
การประสานงานเพื่อส่งต่อเด็กเข้าเรียนในระดับต่อไป	32	12.50	1	1.79	223	87.11
เปิดระดับสูงขึ้น	163	63.67	-	-	93	36.33
ต้องการให้มีสนามเด็กเล่น	36	14.06	-	-	220	85.94

จากตารางที่ 14 พบว่า ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของสถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนทั้ง 6 ศูนย์พบว่า ผู้ปกครองมีความต้องการให้เปิดการสอนในระดับที่สูงขึ้น จำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 63.67 รองลงมาคือ ต้องการให้เพิ่มช่วงเวลาการรับ-ส่งเด็กให้ยาวนานขึ้น สิ่งที่ผู้ปกครองต้องการให้ปรับลดลงคือ ค่าบริการ จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 9.77 รองลงมา คือช่วงอายุเด็กที่เข้ารับบริการ จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 5.86

3.4.8 ปัญหาและแนวทางแก้ไข

การดำเนินงานของสถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนของศูนย์ทั้ง 6 แห่ง พบปัญหาในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- 1) ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ด้านอาคารสถานที่เนื่องจากไม่มีหลังคา กันแดดและฝนบริเวณทางเดินไปยังห้องน้ำทำให้ในฤดูฝนการเรียนการสอนและการอบรมเลี้ยงเด็กเป็นไปอย่างยากลำบาก และมีผลให้เด็กเจ็บป่วยบ่อยและปัจจุบันรัฐของสถานรับเลี้ยงเด็กจัดขึ้นด้วยการปลูกต้นไม้ทำให้มีเด็กมุดลอดออกไปได้ง่าย ซึ่งมีผลต่อความปลอดภัยของเด็ก รวมทั้งที่พักรอผู้ปกครองเพื่อรอรับเด็กในฤดูฝน ทางศูนย์มีแนวทางแก้ไขโดยการขอความร่วมมือจากญาติพี่น้อง ผู้นำชุมชนและคนในชุมชนในการจัดสภาพแวดล้อมให้มีความสะดวกและปลอดภัยมากยิ่งขึ้น
- 2) ด้านบุคลากรพบว่า ศูนย์ที่ 2 และ 5 ต้องการบุคลากรเพิ่มจำนวน 1 คน เนื่องจากเป็นช่วงอายุของเด็กในห้องเรียนมีความแตกต่างกันและมีเด็กในความดูแลจำนวนมาก ครูใหญ่มีแนวทางแก้ไขโดยทำรายงานเสนอสำนักงานส่วนกลางเพื่อขออนุมัติเพิ่มจำนวนบุคลากร
- 3) ด้านการเรียนการสอนครูยังขาดความรู้และเทคนิคในการสอนแก้ไข โดยนำความรู้ที่ได้จากการประชุม และการอบรมจากส่วนกลางมาปรับและทดลองใช้กับทางศูนย์ รวมทั้งขอความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเด็กเพื่อส่งครูเข้าอบรม ด้านการนิเทศครูใหญ่ ต้องการความรู้ในการนิเทศมากยิ่งขึ้น ในด้านการเรียนการสอนพบปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตรหรือโครงการสอนในเรื่องเนื้อหาซ้ำซ้อน ความยากของเนื้อหา และการกำหนดหน่วยการสอนไม่ตรงกับช่วงเวลาที่ควรสอน เช่น วันสำคัญต่างๆ คณะครูทำการแก้ไขโดยการปรับเนื้อหาให้สอดคล้องกับความสนใจของเด็กและสภาพท้องถิ่น ลำดับเนื้อหาของหน่วยการเรียนให้สอดคล้องกับวันมากยิ่งขึ้น ส่วนการจัดกิจกรรมตามตารางกิจกรรมประจำวันพบว่า บางครั้งต้องเลื่อนเวลาการจัดกิจกรรมหรือไม่สามารถจัดกิจกรรมได้ครบใน 1 วัน เนื่องจากมีบางฤดูการมีหมอกหนาทำให้ผู้ปกครองไม่สามารถมาส่งเด็กได้ตรงตามเวลาหรือฝนตกหนักในฤดูฝนทำให้การเข้าห้องน้ำเป็นไปได้ยาก
- 4) ด้านสื่อการสอนพบว่า เด็กส่วนใหญ่มีพฤติกรรมซุกซนมากและบางคนมีช่วงความสนใจสั้น ทำให้ครูต้องเปลี่ยนกิจกรรมบ่อยครั้ง ขาดสื่อการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหา ครูแก้ไขโดยการจัดหาของจริงและจัดหาสื่อที่มีในท้องถิ่นมาประกอบการสอน ปริมาณของสื่อการสอน สื่อตามมุม และเกมการศึกษาไม่เพียงพอกับจำนวนเด็ก
- 5) ด้านการวัดและการประเมินผลพัฒนาการเด็ก พบว่ามีการใช้สมุดปกเป็นเกณฑ์ในการวัดและประเมินผล ซึ่งมีการระบุลำดับขั้นพัฒนาการเด็กเหมือนกันในทุก

ระดับ ส่งผลให้เด็กอายุน้อยมีพัฒนาการไม่ผ่านตามเกณฑ์กำหนด และพบการขาดความร่วมมือในการตอบความคิดเห็นในสมุดพบเนื่องจากผู้ปกครองขาดทักษะการอ่านเขียน พบมากในชุมชนห่างไกลเขตเมือง ในด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร พบว่า กิจกรรมบางอย่างมีความยากสำหรับเด็กระดับที่ 1 เช่น กิจกรรมกีฬา ครูแก้ไขโดยเลือกประเภทของกีฬาที่เด็กสามารถปฏิบัติได้

6) ด้านการเตรียมการสอน พบว่า ไม่มีการเขียนแผนการสอนแต่จะเขียนแนวการสอน เนื้อหาและกิจกรรมล่วงหน้าของแต่ละวันแต่ละสัปดาห์เป็นบันทึกของแต่ละห้องเรียน

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ภาพรวมของการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กด้อยโอกาสในสถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนพระยา-นาวิน

การวิเคราะห์ข้อมูลการจัดการเรียนการสอนของสถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนพระยา-นาวิน พบว่า ด้านแนวคิดและปรัชญาของสถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนพระยานาวิน เชื่อว่าการดูแลเด็กให้มีสุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดีจะช่วยส่งเสริมสติปัญญาที่ดีแก่เด็ก และเชื่อในการปฏิบัติต่อกันเสมือนญาติ สถานรับเลี้ยงเด็กมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานเพื่อเป็นศูนย์สาธิตสำหรับบุคลากรด้านเด็ก และเป็นแบบอย่างให้สังคมได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาเด็กเพื่อช่วยแก้ไขและสร้างสรรค์สังคมและประเทศชาติ โดยดำเนินการเพื่อตอบสนองนโยบายของพระยานครราชสีมา ในการช่วยเหลือสังคม สถานรับเลี้ยงเด็กจึงมีการกำหนดนโยบายที่นำการศึกษามาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาสังคม โดยส่งผ่านแนวคิด และหลักการปฏิบัติผ่านครู ผู้เด็ก ส่งต่อยังผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมต่อไป ในขณะที่ศูนย์ต่างๆของสถานรับเลี้ยงเด็กมีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเพื่อ ช่วยเหลือเด็กให้ได้โอกาสในการส่งเสริมพัฒนาการและการเลี้ยงดูที่ดีทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และมีทักษะการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม รวมทั้งการช่วยแบ่งเบาภาระ ของผู้ปกครองให้มีโอกาสหารายได้ให้ครอบครัวมากยิ่งขึ้น

4.1 ปัจจัยสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน พบว่า มีการจัดสภาพแวดล้อมสอดคล้องกับนโยบายของสถานรับเลี้ยงเด็กที่ให้ความสำคัญกับการดูแลความปลอดภัย การจัดสภาพแวดล้อมที่สะอาดเป็นระเบียบ ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ภายในห้องเรียนมีการจัดสื่อตกแต่งห้องเรียนและสื่ออุปกรณ์ที่กระตุ้นการเรียนรู้ของเด็กและการจัดวางของที่เป็นระเบียบ เด็กสามารถหยิบใช้ได้ด้วยตนเอง และเป็นตัวอย่างในการฝึกระเบียบและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็ก

ด้านการบริหารและการนิเทศ พบว่า มีรูปแบบการบริหารงานหลักจากสำนักงานส่วนกลาง โดยการกำหนดนโยบายและแนวทางให้แก่ศูนย์ไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพและบริบทของชุมชน และเปิดโอกาสให้ครูใหญ่เป็นผู้ดูแลและสะท้อนความคิดเห็นความต้องการของบุคลากร และ

ความต้องการของชุมชน รวมทั้งกำหนดแนวทางในการบริหารศูนย์แต่ละแห่งตามที่เห็นสมควร ซึ่งพบความแตกต่างในการบริหารงานทั้งด้านโครงสร้างการบริหาร และสภาพปัญหาการบริหารงาน

ในเรื่องการนิเทศการสอน พบว่า ทุกศูนย์ให้ความสำคัญกับการนิเทศโดยมีครูใหญ่ทำหน้าที่หลักในการนิเทศ ส่วนใหญ่เน้นการนิเทศในเรื่องความเรียบร้อย ความพร้อมของสถานที่ และสื่อการสอน ภายในศูนย์ทุกศูนย์มีวิธีการนิเทศด้วยการเดินตรวจเยี่ยมทุกวัน และการประชุมสัปดาห์ละ 1 ครั้งเพื่อติดตาม พูดคุยแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับการเรียนการสอนของครู ความก้าวหน้าของพัฒนาการเด็กและใช้เป็นเวทีแจ้งข่าวสารจากสำนักงานส่วนกลางอย่างพร้อมเพรียงกันทุกศูนย์ แต่พบว่ามีความแตกต่างกันในด้านวิธีการในการนิเทศ ผู้ทำการนิเทศการสอนของแต่ละศูนย์ และเนื้อหาในการนิเทศ

นอกจากนี้ พบว่า สถานรับเลี้ยงเด็กจัดให้มีการนิเทศจากส่วนกลางโดยประธานพี่ระยนาคราะห์มูลนิธิ ผู้อำนวยการมูลนิธิ เจ้าหน้าที่จากสำนักงานส่วนกลาง โดยการเยี่ยมศูนย์อย่างไม่มีกำหนดการล่วงหน้า เพื่อดูความพร้อมของศูนย์และให้คำแนะนำในการปรับปรุงทั้งในด้านการเรียนการสอน การอบรมเลี้ยงดูเด็ก และการดำเนินงานของศูนย์ พร้อมทั้งให้กำลังใจในการปฏิบัติงานของครู นอกจากนี้มีการติดตามการดำเนินงานผ่านเอกสาร ได้แก่ รายงานความก้าวหน้าพัฒนาการเด็กตามแผนการสอน ซึ่งรวมข้อมูลของการดำเนินงานของศูนย์ ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน และแนวทางแก้ไข อีกทั้งใช้เป็นเส้นทางป้อนข้อมูลย้อนกลับในด้านการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตรหรือโครงการสอน รวมทั้งสื่ออุปกรณ์สำหรับสำนักงานส่วนกลาง ในการรายงานข้อมูลผ่านเอกสารพบว่ามีความแตกต่างกันในเรื่องระยะเวลาในการรายงาน คือ ศูนย์ที่อยู่ในเขตเมืองมีช่วงในการรายงานถี่กว่าศูนย์ที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล และเอกสารการรายงานทุกฉบับจะได้รับการพิจารณาจากประธานมูลนิธิ และผู้อำนวยการสถานรับเลี้ยงเด็ก เพื่อให้คำแนะนำและให้การสนับสนุนผ่านเอกสารดังกล่าวกลับมายังศูนย์

การนิเทศอีกลักษณะหนึ่งที่พบคือ การนิเทศโดยบุคลากรเข้ามาร่วมกิจกรรมกับสำนักงานส่วนกลาง เน้นความพร้อมเพรียง และพลังสามัคคีของบุคลากรทุกคน ในรูปของการประชุมสามัญประจำปี การร่วมกิจกรรมนันทนาการ การร่วมอาสาสมัครในการทำกิจกรรมของสำนักงานส่วนกลาง หรือศูนย์ใดศูนย์หนึ่ง รวมทั้งการทำงานที่นอกเหนือขอบข่ายงานของสถานรับเลี้ยงเด็กสู่งานพัฒนาเยาวชน กิจกรรมเหล่านี้มุ่งเน้นการนิเทศทัศนคติ และแนวความคิดของบุคลากร การเปิดโอกาสให้บุคลากรได้แลกเปลี่ยนความคิด การช่วยเหลือแนะนำซึ่งกันและกัน และเปิดโอกาสให้บุคลากรได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

การสร้างขวัญและกำลังใจแก่ครู พบว่า สำนักงานส่วนกลางให้การสนับสนุนในด้านชุดเครื่องแบบ เงินอุดหนุนพิเศษรายปีแก่ครู การสนับสนุนด้านอาหารที่มีคุณภาพแก่ครูเช่นเดียวกับเด็ก การให้ความสำคัญกับปัญหาส่วนตัวและความมั่นคงของครอบครัวต่อการทำงานของบุคลากรทุกคน การให้ความช่วยเหลืออย่างทันเหตุการณ์ ส่วนการสร้างขวัญและกำลังใจของบุคลากรภายใน

ศูนย์ เป็นการสร้างความเป็นกันเอง การช่วยเหลือซึ่งกันและกันในบรรยากาศของความเป็นมิตร มีทัศนคติที่มุ่งมั่นพัฒนาในการช่วยเหลือเด็กและพัฒนาสังคม

การเตรียมบุคลากร พบว่า มีการกำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกบุคลากรจากส่วนกลางโดยเน้นที่ทัศนคติ บุคลิกภาพ และมีทักษะที่จะพัฒนาได้ ให้โอกาสแก่คนในชุมชนในการทำงานเพื่อเด็ก และชุมชน ไม่จำกัดวุฒิการศึกษา ในขณะที่ครูใหญ่มีส่วนเป็นผู้ตัดสินใจ คัดเลือกหลักร่วมกับบุคลากรส่วนกลาง และเข้าทดลองงานก่อนการรับเข้าทำงาน พบว่า มีความแตกต่างกันเกี่ยวกับทัศนคติของการรับบุคลากรเข้าทำงานคือ การทำงานเฉพาะในเครือญาติ และการทำงานแบบไม่เน้นเครือญาติ ทุกศูนย์มีการเตรียมบุคลากรให้เข้าใจแนวทางการเรียนการสอนที่แตกต่างกัน คือ การประชุมร่วมกัน การศึกษาจากรายงานความก้าวหน้าพัฒนาการเด็กตามแผนการสอน และการให้คำแนะนำโดยครูใหญ่ ฝ่ายวิชาการของศูนย์ ก่อนการสอน

ด้านการพัฒนาบุคลากร พบว่า บุคลากรส่วนใหญ่ได้รับการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการเรียนการสอนผ่านกิจกรรมของสำนักงานใหญ่เป็นส่วนใหญ่ โดยการประชุมสัมมนาประจำปี ส่งเสริมแนวทางการเรียนการสอนผ่านการประชุมครูใหญ่เดือนละ 1 ครั้ง

ทุกศูนย์ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากพิระยานุเคราะห์มูลนิธิเป็นหลัก และได้รับการบริจาคจากผู้ปกครอง เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนของศูนย์ โดยผ่านทางมูลนิธิ

4.2 ด้านการเรียนการสอน ครูประจำชั้นส่วนใหญ่เลือกใช้โครงการสอนจากสำนักงานส่วนกลาง และนำมาปรับปรุงด้านเนื้อหา กิจกรรม ช่วงเวลาการสอนให้สอดคล้องกับความพร้อมของเด็ก ความสนใจ และวัฒนธรรมของชุมชน โดยการใช้สื่อที่ส่วนกลางผลิต และสื่อของจริงรวมสื่อวัฒนธรรมของท้องถิ่น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครูส่วนใหญ่จัดกิจกรรมตามที่กำหนดในโครงการสอน โดยเน้นกิจกรรมแต่ละอย่างมาอย่างน้อยต่างกัน เช่นในระดับเด็กเล็กครูจะเน้นความคุ้นเคยและการช่วยตนเอง เป็นตัวเอง และปรับปรุงให้เหมาะสมกับเด็ก ทำการประเมินการสอนโดยการสังเกตพฤติกรรมของเด็กอย่างต่อเนื่องจากก่อนรับเข้าเรียน ระหว่างเรียน โดยการสังเกต การศึกษา ผลงาน การเยี่ยมบ้าน การทำกรณีศึกษา และทำการบันทึกพัฒนาการเด็กในลักษณะ ต่อเนื่องคือ รายงานผลพัฒนาการเด็กภาพรวมรายสัปดาห์ การรายงานผลพัฒนาการเด็กประจำภาคการศึกษา และการรายงานทางสมุดพกภาพการศึกษาละ 1 ครั้ง และการพูดคุยกับผู้ปกครอง มีการรายงานผลพัฒนาการเด็กในที่ประชุมรายสัปดาห์ ส่งครูใหญ่ และสำนักงานส่วนกลาง เป็นรายสัปดาห์หรือรายเดือนแล้วแต่กรณีของพื้นที่ตั้งศูนย์ มีการรายงานผลผ่านสมุดพกไปยังผู้ปกครอง และบางศูนย์ใช้การพูดคุยประกอบเนื่องจากผู้ปกครองขาดความรู้ในการอ่านเขียน ครูประจำชั้นใช้ผลการประเมินเพื่อทราบความก้าวหน้าและสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับเด็กแต่ละคนได้มากขึ้น และใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับเด็กรายกลุ่ม และรายบุคคลต่อไป

การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์เพิ่มเติมจากการเรียน พบว่า ทุกศูนย์มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามแนวทางที่ส่วนกลางกำหนด กิจกรรมที่จัดได้แก่ กิจกรรมวันสำคัญ กิจกรรมตามประเพณีวัฒนธรรม กิจกรรมกีฬาสำหรับเด็ก พร้อมเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมร่วมกับเด็ก

ครูประจำชั้นส่วนใหญ่มีการจัดทำแผนการสอนด้วยตนเองก่อนสอน และนำเสนอ ครูใหญ่หรือที่ประชุมเพื่อขอข้อเสนอนะในการจัดการสอน มีการจัดเตรียมสื่อ อุปกรณ์ประกอบการสอน และสื่อประกอบการทำกิจกรรมของเด็ก นอกจากนี้พบว่ามีบางศูนย์ไม่มีการทำแผนการสอนแต่ใช้การวางแผนร่วมกันแล้วเขียนเป็นบันทึกย่อก่อนทำการสอน

4.3 การอบรมเลี้ยงดูเด็ก พบว่าส่วนใหญ่จัดตารางกิจกรรมประจำวันตามที่สำนักงานส่วนกลางกำหนด และมีบางศูนย์ นำแนวทางหรือนวัตกรรมใหม่เข้ามาปรับใช้ในตารางกิจกรรมประจำวัน และพบว่าบางศูนย์ไม่สามารถจัดกิจกรรมได้ตรงเวลาเนื่องจากสภาพพื้นที่ไม่อำนวย เช่น ลมฟ้าอากาศ หมอกหนา การคมนาคมไม่สะดวกการขนส่งสินค้าไม่สะดวก

การปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนและการอบรมเลี้ยงดูเด็กครูส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กในทุกด้าน และเน้นการเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตัวแก่เด็ก ส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งต่างๆรอบตัวเด็ก ที่เด็กสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน มีทักษะการเลี้ยงดูด้วยตนเองและเป็นพื้นฐานที่ดีของสังคมต่อไป

การจัดบริการสำหรับเด็กแต่ละศูนย์มีการจัดอาหารกลางวัน อาหารว่าง และในบางศูนย์มีการจัดอาหารว่างให้กับเด็กด้วย เด็กได้รับประทานอาหารที่มีคุณค่าอย่างเต็มที่ เรียนรู้มารยาทในการรับประทานอาหาร มีการจัดระว่างเรื่องโรคติดต่อ การดูแลทำความสะอาดร่างกายระหว่างวัน มีเครื่องใช้ที่สะอาดได้แก่ถาดอาหาร ช้อนส้อม แก้วน้ำ เครื่องแบบนักเรียนสำหรับเด็ก

การทำงานร่วมกับเด็ก ผู้ปกครองและชุมชน พบว่า ครูใหญ่และครูมีความเข้าใจสภาพของชุมชนและเด็กของตนเองเป็นอย่างดี เนื่องมาจากการคัดเลือกเด็กเข้ารับบริการครูจะมีโอกาสเยี่ยมบ้านเด็ก ศึกษาสภาพสังคมของชุมชนของตน การคัดเลือกเด็กเข้ารับบริการ ส่วนใหญ่เปิดโอกาสให้แก่เด็กที่มีรายได้น้อย และรับเด็กที่ครอบครัวมีฐานะดี ในกรณีที่ต้องการให้เด็กเข้าเรียนได้

4.4 การสร้างความสัมพันธ์ กับผู้ปกครองหรือชุมชน เน้นการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน เพื่อเผยแพร่แนวคิดและแนวทางการดำเนินงานของสถานรับเลี้ยงเด็ก แลกเปลี่ยนความคิดกับชุมชน และหน่วยงานด้านเด็ก เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนของ

ศูนย์โดยการรับบริจาคเงิน สิ่งของ อาหาร และการเข้าร่วมกิจกรรมของศูนย์ พบว่า ส่วนมากมีส่วนร่วมในการปฐมนิเทศ รองลงมาคือการบริจาคเงิน ผู้ปกครองและทางศูนย์เข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน ในหลายลักษณะ เช่น การจัดการแสดงของเด็กร่วมกับชุมชน การเดินรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด การร่วมทำความสะอาดพื้นที่สาธารณะ การร่วมงานของผู้ปกครอง การช่วยกิจกรรมตามฤดูกาลของชุมชน เช่น การลงแขกขนข้าวใส่ยุ้งฉาง

ความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการเรียนการสอน พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความพอใจการจัดการเรียนการสอนของสถานรับเลี้ยงเด็กพีระยานาวันทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการให้ข้อมูลข่าวสารของศูนย์ และการช่วยเหลือผู้ปกครองกรณีจำเป็น และร้อยละ 41.41 พอใจมากในการดูแลเอาใจใส่บุตรหลานของครูใหญ่ ครูและเจ้าหน้าที่ของศูนย์ รองลงมาคือ การดูแลเรื่องความปลอดภัยของเด็กร้อยละ 32.03 และการบริการด้านโภชนาการร้อยละ 29.67 ในส่วนที่ควรปรับปรุงพบว่า เครื่องของกลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองไม่ต้องการให้ชุมชนมาใช้สถานที่ของศูนย์ และ 1 ใน 4 ของกลุ่มตัวอย่างต้องการให้มีการช่วยเหลือผู้ปกครองในกรณีจำเป็นมากยิ่งขึ้น

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ปกครอง พบว่า มากกว่าครึ่งหนึ่งของผู้ปกครองต้องการให้สถานรับเลี้ยงเด็กเปิดบริการต่อในระดับที่สูงขึ้น รองลงมาประมาณครึ่งหนึ่งของผู้ปกครองต้องการขยายเวลาการรับส่งเด็กในแต่ละวันให้นานมากขึ้น